

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420143719
AA43-0892-19/16

LĒMUMS

Rīgā

2019.gada 10.maijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:

tiesnese referente Indra Meldere, tiesneses Sanita Kanenberga un Anita Šteinberga,

rakstveida procesā izskatot SIA „Cityparks Latvija” blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 3.aprīļa lēmumu, ar kuru noraidīts pieteicējas SIA „Cityparks Latvija” lūgums par pagaidu aizsardzības līdzekļa piemērošanu, ar kuru Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2018.gada 28.decembra lēmums Nr.21-pk tiktu apturēts daļā par tiesiskā pienākuma uzlikšanu pieteicējai nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi,

konstatēja

[1] Ar Patērētāju tiesību aizsardzības centra (turpmāk - Centrs) 2018.gada 28.decembra lēmumu Nr.21-pk (turpmāk - Lēmums) nolemts uzlikt pieteicējai SIA „Cityparks Latvija” pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi un soda naudu 50 000 *euro* apmērā.

Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] 2017.gada 3.februārī Centrs secināja, ka pieteicējas izstrādātie un patērētājiem piemērojamie Autostāvvietas lietošanas noteikumi (turpmāk – Noteikumi) par līgumsodu atzīstami par netaisnīgiem līguma noteikumiem, bet pieteicējas rīcība, patērētājiem piedāvājot un tiesiskajās attiecībās ar patērētājiem piemērojot netaisnīgus līguma noteikumus, uzskatāma par negodīgu komercpraksi. Līdz ar to konkrētajā situācijā tika pieņemts lēmums par patērētāju kolektīvo interešu uzraudzības lietas uzsākšanu.

[1.2] Pieteicējas rīcība, patērētājiem piedāvājot Noteikumos norādīto līgumsodu, kā arī veicot patērētāju sūdzību un iebildumu izskatīšanu, ir uzskatāma par komercpraksi Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma (turpmāk -

NKAL) 1.panta pirmās daļas 2.punkta izpratnē. Savukārt pieteicēja atbilstoši NKAL 1.panta pirmās daļas 1.punktam ir atzīstama par komercprakses īstenotāju.

[1.3] Konkrētajā lietā patērētāju interešu aizskārums pamatā ir pieteicējas piemērotā līgumsoda apmēra neatbilstība, kā arī tās rīcība, kas saistīta ar patērētāju iesniegto iebildumu objektīvu un taisnīgu izskatīšanu. Turklāt jautājumi par pieteicējas saimnieciskās darbības riskiem un spēju nodrošināt pakalpojumu sniegšanu par noteiktu samaksu nedrīkst tikt risināti, pārkāpjot normatīvo aktu un profesionālās rūpības prasības.

[1.4] Līgumiskā pārkāpuma rezultātā radītie zaudējumi ir būtiskais kritērijs, attiecībā pret kura apmēru konkrētajā gadījumā būtu vērtējams pieteicējas noteiktā līgumsoda samērīgums. Šo kritēriju ir iespējams noteikt un izvērtēt, izmantojot objektīvu, ekonomiski pamatotu informāciju un pierādījumus. Savukārt citi apstākļi, kas varētu tikt ņemti vērā līgumsoda apmēra pamatošanai, vērtējami tādā apmērā, kādā to iespējams veikt, ņemot vērā līgumsoda privāttiesisko dabu, pieteicējas komercdarbības mērķus un patērētāja, kā mazāk aizsargātā tirgus dalībnieka, intereses, balstoties uz objektīvu informāciju un pierādījumiem.

[1.5] Pieteicējas veiktais izmaksu uzskaitījums, tai skaitā izmaksas, ko tā norādījusi kā saistītas ar „negodprātīgajiem stāvvietas lietotājiem”, ir pieteicējas kopējās saimnieciskās darbības izmaksas, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu komercdarbības veikšanu kopumā. Neatkarīgi no tā, vai patērētājs ir izdarījis Noteikumu pārkāpumu, pieteicējai ir nepieciešamas un jāsedz tās administrācijas, darba spēka, aprīkojuma, transporta līdzekļu, IT u.tml. izmaksas, kas rodas, organizējot un veicot pārbaudi tajās. Pieaugot Noteikumu pārkāpumu gadījumiem, varētu rasties atsevišķu pieteicējas uzskaitīto izmaksu kopējais apmērs, taču šādas pieteicējas saimnieciskās darbības vides izmaiņas nedrīkstētu tikt risinātas, pieprasot nesamērīga apmēra līgumsodus no atsevišķiem patērētājiem. Minēto izmaksu segšana veicama no kopējiem pieteicējas saimnieciskās darbības ieņēmumiem.

[1.6] Pieteicējas godprātīga un profesionālajai rūpībai atbilstoša komercdarbība būtu plānojama un veicama, galvenokārt pamatojoties uz ieņēmumiem, kas balstīti uz godprātīgu līgumtiesisko attiecību īstenošanu, nevis paļaujoties uz sistemātisku līgumisko pārkāpumu izdarīšanu. Ja minētais netiek ievērots, rodas būtisks patērētāju tiesisko interešu aizskārums risks, kā arī Pakalpojumu tirgū attīstās situācijas, kurās patērētājiem tiek piedāvāti un piemēroti netaisnīgi līguma noteikumi par līgumsodiem, kā arī pakalpojumu sniedzējs nav ieinteresēts efektīvā patērētāju sūdību un iebildumu izskatīšanā.

[1.7] Pieteicējas kā privāttiesību subjekta noteiktie privāttiesiskie līgumsodi, kas tiek piemēroti tās komercdarbību mērķu, tai skaitā peļņas nodrošināšanai, un kuru piemērošana, atcelšana vai samazināšana ir atkarīga tikai no pieteicējas vienpusējiem lēmumiem, nav salīdzināmi ar publiskajās tiesībās noteikto atbildību par administratīvo pārkāpumu izdarīšanu.

[1.8] Pieteicējas piemēroto līgumsodu atbilstība ir vērtējama konkrēti attiecībā uz pieteicējas sniegtajiem pakalpojumiem un atbilstoši tam, vai pieteicēja ir nodrošinājusi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma (turpmāk – PTAL) 6.panta

trešās daļas 4.punktā noteikto kritēriju izpildi. Ne SIA „Rīgas satiksme” tarifu apmērs, ne Latvijas ekonomiskās attīstības rādītāji nav saistāmi ar līgumiskā pārkāpuma rezultātā pieteicējai radītajiem zaudējumiem vai citiem būtiskiem apstākļiem, kas saistībā ar līgumisko pārkāpumu pieteicējai rada tiešas negatīvas sekas.

[1.9] Pieteicējas minētie argumenti attiecībā uz piemēroto līgumsodu apmēriem nav uzskatāmi par tiesisku un pietiekamu pamatojumu, jo līgumsodu atbilstība ir vērtējama konkrēti attiecībā uz pieteicējas sniegtajiem pakalpojumiem un atbilstoši tam, vai pieteicēja ir nodrošinājusi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktā noteikto kritēriju izpildi. Turklāt konkrētajā gadījumā konstatēto līgumsodu apmērs, līgumsodu piemērošanas apstākļi un pieteicējas rīcība attiecībā uz iebildumu izskatīšanu nepārprotami liecina par pazīmēm, kas norāda uz negatīvu patērētāju tiesisko interešu un ekonomiskās rīcības ietekmēšanu.

[1.10] Pieteicējas piedāvātie un tiesiskajās attiecībās ar patērētājiem piemērotie līguma Noteikumi par līgumsodu ir atzīstami par normatīvajiem aktiem neatbilstošiem un netaisnīgiem līguma noteikumiem, jo tie ir pušu neapspriesti, proti, tipveida līguma noteikumi, un esot pretrunā ar obligātajām normatīvo aktu prasībām, tai skaitā Civillikuma 1716.panta otrās un trešās daļas noteikumiem, bet arī, paredzot nesamērīgu un neproporcionālu līgumsodu, rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam.

[1.11] Pieteicējas rīcība, patērētājiem piedāvājot un tiesiskajās attiecībās ar patērētājiem piemērojot normatīvajiem aktiem neatbilstošus un netaisnīgus, iepriekš sagatavotus, līguma noteikumus par līgumsodu, kā arī neveicot iebildumu izskatīšanu atbilstoši patērētāju tiesiskajām interesēm, saskaņā ar PTAL 5.panta otrās daļas 5.punktu, 6.panta pirmo daļu, trešās daļas 1. un 4.punktu, Civillikuma 1716.pantu, NKAL 6.pantu vērtējama kā profesionālajai rūpībai neatbilstoša komercprakse. Tāpat minētā rīcība būtiski negatīvi ietekmē patērētāju tiesiskās intereses un viņu ekonomisko rīcību, veicot izvēli un rīcību attiecībā uz autostāvvietu izmantošanu, ar tām saistīto publisko vietu, piemēram, tirdzniecības centru apmeklēšanu, pieteicējas pieprasīto līgumsodu apmaksu vai iebildumu celšanu pret to. Konkrētā pieteicējas rīcība norāda uz NKAL 12.panta otrajā un trešajā daļā minēto piespiešanu un nesamērīgu ietekmi, kas rada būtisku patērētāju tiesisko interešu aizskārumu un ekonomiskās rīcības negatīvu ietekmēšanu. Līdz ar to attiecīgā pieteicējas īstenotā komercprakse uzskatāma par NKAL 12.panta pirmajā daļā norādīto agresīvo komercpraksi, kas atbilstoši NKAL 4.panta otrās daļas 3.punktam atzīstama par negodīgu komercpraksi.

[1.12] Ņemot vērā pakalpojuma raksturu un tā izmantošanas un sniegšanas apstākļus, pieteicējai būtu jānodrošina pietiekami ilgs laiks, lai patērētāji varētu iepazīties ar Noteikumiem un izpildīt tajos noteiktās prasības, tai skaitā apmaksāt pakalpojumu un veikt automašīnas reģistrāciju. Ņemot vērā Noteikumu pieejamību, to pasniegšanas veidu un saturu, kā arī autostāvvietu aprīkojuma, tai skaitā reģistrācijas ierīču izvietojumu, pieejamību, noslodzi un citus objektīvus

apstākļus, laika posms, kas patērētājiem nepieciešams, lai iepazītos ar Noteikumiem un izpildītu attiecīgās to prasības, atkarībā no apstākļiem, Centra ieskatā, nevarētu būt īsāks par 5-10 minūtēm.

[1.13] Pieteicējas īstenotā komercprakse, nenodrošinot patērētājiem pietiekošu laiku, lai varētu iepazīties ar Noteikumiem un izpildīt tajos noteiktās prasības, kā arī saistībā ar minēto, neveicot atbilstošu patērētāju iebildumu un pierādījumu izskatīšanu, uzskatāma par tādu profesionālajai rūpībai neatbilstošu un agresīvu komercpraksi, kas būtiski negatīvi ietekmē patērētāju ekonomisko rīcību.

[1.14] Pieteicēja, īstenojot profesionālajai rūpībai neatbilstošu un agresīvu komercpraksi, kura būtiski negatīvi ietekmē vai var būtiski negatīvi ietekmēt patērētāju ekonomisko rīcību, ir īstenojusi negodīgu komercpraksi un tādējādi pārkāpusi NKAL 4.panta pirmajā daļā noteikto negodīgas komercprakses aizliegumu. Turklāt, ņemot vērā autostāvvietās sniegto informāciju par Noteikumiem, pieteicējas paskaidrojumos minēto nostāju, kā arī patērētāju sniegto informāciju, ko iesniegumu un citāda veida iebildumu veidā joprojām saņem Centrs, ir secināms, ka pieteicēja konkrētās negodīgās komercprakses īstenošanu nav izbeigusi.

[2] Pieteicēja iesniedza Administratīvajā rajona tiesā pieteikumu un lūgumu par administratīvā akta darbības apturēšanu. Pieteikums un lūgums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Patērētājiem ir nodrošināta iespēja iepazīties ar Noteikumiem jau pirms iebraukšanas autostāvvietas teritorijā. Tāpat attiecīgie Noteikumi pārskatāmā veidā ir izvietoti vairākās vietās autostāvvietu teritorijās, kā arī mobilajās aplikācijās, paredzot to iespējami ātru un ērtu izskatīšanu.

Centrs nav paudis nekādas pretenzijas pret pieteicēju saistībā ar patērētāju informētību pēc 2017.gada sākuma, kad pieteicēja novērsusi trūkumus.

[2.2] Autostāvvietās ir izvietotas ceļazīmes, kas izsmelošā veidā norāda autostāvvietas lietošanas kārtību, tajā skaitā ceļa zīme Nr.533 „Maksas stāvvietā”, ko Centrs savos lēmumos jau iepriekš atzinis par pietiekami skaidru un uzskatāmu informēšanu, uz kā pamata patērētājs var pieņemt lēmumu par maksas autostāvvietas neizmantošanu.

[2.3] Pieteicēja ir izpildījusi patērētāju informēšanas pienākumu pat lielākā mērā, nekā tas ir noteikts un izriet no tiesu prakses un Centra lēmumiem. Autostāvvietas lietošanas noteikumi nav ne slēpti, ne maldinoši, ne arī netaisnīgi. Tādējādi šādos apstākļos uz objektīvu neattaisnotu prasību izpildes kavējumu nav pamats piemērot Centra norādītās 5-10 minūtes.

Turklāt, ja pieteicēja konstatē, ka transportlīdzekļa reģistrācija veikta neilgi pēc transportlīdzekļa novietošanas, tad attiecīgi var tikt konstatēts pamats līgumsoda atcelšanai. Proti, pieteicējas strīdus risināšanas komisijai ir strikti formulētas instrukcijas par to, kādos gadījumos līgumsods ir obligāti atceļams. Minētajās instrukcijās citastarpā ir paredzēts, ka līgumsods atceļams, ja kavējums ir piecas minūtes.

[2.4] Centra piedāvājums reģistrēt autostāvvietas lietošanas sākuma brīdi ar pirkuma čekiem vai citiem veikala darījuma dokumentiem nav atbilstošs, jo tie var apliecināt tikai laiku, kad transportlīdzekļa vadītājs (vai cita persona, kas veikusi darījumu) atradās veikalā, nevis novietoja transportlīdzekli stāvvietā.

Pieteicēja ir tiesīga noteikt sava īpašuma (autostāvvietas) lietošanas kārtību un noteikumu pārkāpuma gadījumā ir tiesīga izlietot saistību pastiprināšanas līdzekli un pieprasīt līgumsoda samaksu.

[2.5] Ņemot vērā pieteicējas īstenotās saimnieciskās darbības būtību, līgumsods ir atzīstams par vienīgo saistību pastiprināšanas veidu, kas konkrētajās tiesiskajās attiecībās varētu tikt piemērots. Pieteicējai ir tiesības nodrošināt pienācīgu autostāvvietu darbību, veicinot transportlīdzekļu dinamisku kustību un brīvu stāvvietu esamību, kā arī ierobežojot ilgstošu neapmaksātu transportlīdzekļu stāvēšanu.

[2.6] Atkarībā no pārkāpuma veida pieteicēja piemēro dažāda veida līgumsodus: līgumsodu par saistību neizpildi vispār vai līgumsodu par saistību nepienācīgu izpildi.

[2.7] Centrs nav ņēmis vērā būtisku apstākli, proti, pieteicēja jau iepriekš par saistību nepienācīgu izpildi nepiemēroja līgumsodu, kas pārsniedz Civillikuma 1716.panta trešajā daļā pieļaujamos 10%. Tādējādi nav pamata izvērtēt samērīgumu pieteicējas piemērotajam līgumsodam par saistību nepienācīgu izpildi, bet gan par saistību neizpildi vispār.

[2.8] Mazāks līgumsods, nekā šobrīd pieteicējas noteiktais, nespēs efektīvi pildīt pārkāpuma novēršanas funkciju, jo tā līgumsoda mērķis netiek sasniegts. Pašreizējais līgumsoda apmērs ir noteikts un saglabāts, pamatojoties uz rūpīgu apstākļu analīzi, un tas ir attaisnojošs, jo spēj ietekmēt pakalpojumu saņēmēju rīcību, atturot tos no pārkāpumiem.

[2.9] Tiesu praksē ir izskatītas vairākas lietas, kurās vērtēts līgumsods par autostāvvietas pakalpojumiem. Tiesa ir atzinusi autostāvvietas pakalpojumiem raksturīgās īpašās pazīmes par tādām, kas pieļauj proporcionāli lielāka līgumsoda piemērošanu. Piemēram, līgumsods 25 *euro* netieši ticis atzīts par atbilstošu godīgai darījuma praksei.

[2.10] Proportcionāli lielāks līgumsods attiecībā pret autostāvvietas pakalpojumu maksu ir noteikts arī, piemēram, pašvaldības saistošajos noteikumos, kā arī Administratīvo pārkāpumu kodeksā.

[2.11] Tas, ka patērētājiem ir tiesības vērsties ar sūdzību par piemēroto līgumsodu pie pieteicējas, nekādā veidā nemazina patērētāju tiesību aizsardzību. Pieteicēja ir ieinteresēta nodrošināt iespējami objektīvu sūdzību izskatīšanas procedūru, lai nepārkāptu saistošo tiesisko regulējumu. Tāpat nelabvēlīga pieteicējas lēmuma gadījumā patērētājam ir tiesības aizsargāt savas tiesiskās intereses vispārējās jurisdikcijas tiesā, kas tāpat kā administratīvā pārkāpuma gadījumā nodrošina objektīvu lietas izskatīšanu. Tādējādi ir apstrīdams Lēmumā norādītais pamatojums tam, kādēļ konkrētais gadījums cita starpā nevar tikt salīdzināts ar publiskajās tiesībās noteikto regulējumu.

[2.12] Proporcionāli lielāks līgumsods attiecībā pret pakalpojumu maksu tiek piemērots arī citās pakalpojumu jomās, tajā skaitā sabiedriskā transporta pakalpojumu jomā.

[2.13] Centrs pieļāva kļūdu un nekonstatēja, ka uz Lēmuma pieņemšanas brīdi Noteikumos nebija ietverta norma, kas paredzēja iespēju šādu atkārtotu līgumsodu piemērot. Turklāt praksē atkārtots līgumsods nav ticis piemērots.

[2.14] Pieteicējas piemērotā līgumsoda samērīgums ir vērtējams kā atbilstošs, arī salīdzinot ar Igaunijas un Lielbritānijas praksi.

[2.15] Pieteicējas strīdu risināšanas komisija laika periodā no 2017.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 28.novembrim, izskatot sūdzības par piemēroto līgumsodu, 22,95% gadījumu nolēma atcelt līgumsodu un 18,3% gadījumu samazināt līgumsodu. Šādus datus nevar uzskatīt par sistemātisku atteikšanos samazināt vai atcelt piemēroto līgumsodu.

[2.16] Attiecībā uz negodīgu praksi pieteicēja norādījusi, ka autostāvvietu pakalpojumiem nav izstrādātas vienotas vadlīnijas un nav sagatavots labās prakses apkopojums. Šajā pakalpojumu jomā ir nepieciešams veikt padziļinātu izpēti, lai konstatētu vispārātzītu godīgu tirgus praksi. Turklāt Centrs pat nav mēģinājis konkretizēt Lēmumā vispārātzīto godīgo tirgus praksi autostāvvietu pakalpojumu jomā.

[2.17] Centrs Lēmumā nav piemērojis vidusmēra (saprātīga) patērētāja testu, kā arī nav pamatojis to, vai un kādā veidā pieteicēja ir negatīvi ietekmējusi patērētāju ekonomisko rīcību. Secīgi Lēmumā nav pamatoti piemērot NKAL normas par profesionālajai rūpībai neatbilstošu un agresīvu komercpraksi. Šajā sakarā arī pieļauts būtisks procesuāls pārkāpums, nenoskaidrojot konkrētu vidusmēra patērētāju grupu.

[2.18] Centrs pēc būtības izvērtēja līguma (noteikumus par līgumsodu) tiesiskumu, atzina līgumu par prettiesisku un uzlika par pienākumu attiecīgos noteikums vairs nepiemērot. Pieteicējas ieskatā šāda pienākuma uzlikšana ir pielīdzināma līguma noteikumu atzīšanai par spēkā neesošiem, kas acīmredzami pārsniedz Centra kompetenci.

Normatīvajos aktos ir nodalīta Centra kā izpildvarai piederīgas uzraudzības iestādes kompetence un tiesu institūciju kā tiesu varai piederīgu iestāžu kompetence.

Senāta Civillietu departaments ir atzinis, ka jautājumā par netaisnīgiem līguma noteikumiem un to spēkā esamību Centram nav tiesības aizstāt tiesu. Arī pats Centrs ir atzinis, ka kompetents izvērtēt līgumsoda tiesiskumu.

[2.19] Centrs Lēmumā ir atsaucies uz neobjektīviem avotiem (www.sudzibas.lv, e-pastiem (nav parakstīti), mutvārdos izteiktiem iesniegumiem, kas nav noformēti rakstveidā), nav uzklājis pieteicēju, kā arī Lēmuma rezolutīvās daļas 1.punktā ir uzlicis neskaidru tiesisko pienākumu.

[2.20] Centrs 2019.gada 26.februārī ir nosūtījis pieteicējai brīdinājumu, kurā Centrs, atsaucoties uz patērētāju sūdzībām, ir konstatējis, ka pieteicēja nepilda Lēmumu, tāpēc brīdina par Lēmuma piespiedu izpildi, piemērojot piespiedu naudu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Tāpat Centrs norādījis, ka tam

ir tiesības saskaņā ar NKAL 17.panta pirmo daļu pieņemt lēmumu, ar kuru uz laiku līdz pārkāpuma novēršanai var tikt apturēta pieteicējas saimnieciskā darbība.

[2.21] Pēc Lēmuma pieņemšanas Centrs 2019.gada 9.janvārī publicēja preses relīzi, kurā cita starpā publiski paziņoja, ka ar Lēmumu Centrs atzinis par netaisnīgiem vairākus līguma noteikumus, tai skaitā līgumsodu 35 *euro* apmērā, atzīstot to par neproporcionāli lielu. Attiecībā uz minēto pieteicēja norāda, ka Lēmuma rezolutīvā daļa nesatur norādes par to, ka Centrs uzdod pārtraukt pildīt vai atzīt par spēkā neesošiem ar patērētājiem noslēgtos līgumus, kuri satur līgumsoda klauzulu. Tāpat pieteicēja norāda, ka attiecībā uz minēto preses relīzi, pieteicējas ieskatā, Centrs ar vēlākiem paziņojumiem presē ir mēģinājis nepamatoti mainīt Lēmuma saturu un attiecināt Lēmuma darbību uz pieteicējas agrāk noslēgtajiem līgumiem un piemērotajiem līgumsodiem.

[2.22] Nav saprotams, par kādu summu līgumsodi saskaņā ar Lēmumu pieteicējai ir jāsamazina, jo Centrs nav spējīgs norādīt robežšķirtni starp samērīga un nesamērīga līgumsoda apmēru. Pieteicēja vērš uzmanību, ka līgumsoda samērīgums ir vērtējams individuāli, ņemot vērā katra līgumsoda piemērošanas gadījuma faktiskos apstākļus, nevis kolektīvā veidā, kā to Lēmumā norāda Centrs, turklāt šī vērtējuma veikšana ir uzticēta tiesai tiesvedības procesā. Tā kā Lēmuma rezolutīvās daļas 1.punktā pieteicējai uzliktais pienākums objektīvi nav saprotams, pieteicējai ir grūtības nodrošināt Lēmuma rezolutīvās daļas 1.punkta izpildi.

[2.23] Vērā ņemams ir apstāklis, ka daudzi patērētāji no Centra publiskā paziņojuma par Lēmuma pieņemšanu ir sapratuši, ka pieteicēja kopumā darbojas nelikumīgi un ka Centrs ir atļāvis vispār neievērot pieteicējas apkalpoto autostāvvietu lietošanas noteikumus. Tāpat strauji kritusies pieteicējas pakalpojumu un piemēroto līgumsodu apmaksa, un līdz ar to arī pieteicējas ienākumi.

[2.24] Pieteicēja vērš tiesas uzmanību, ka pieteicējai iespējami labvēlīga tiesas sprieduma rezultātā pieteicējas tiesisko interešu aizsardzība būs neefektīva, ja Lēmums jau būs izpildīts. Lēmuma izpildes rezultātā nodarītās sekas nebūs novēršamas, jo patērētāju reakcija uz Centra Lēmumu, masveidā pārtraucot pildīt pieteicējas Noteikumus, var rezultēties ar pieteicējas darbības izbeigšanu.

[2.25] Ja Lēmums daļā par tiesiskā pienākuma uzlikšanu tiks atstāts spēkā un būs izpildāms, tas radīs ievērojamu kaitējumu, tai skaitā potenciālu pieteicējas darbības izbeigšanu. Minētais kaitējums nevarēs tikt novērsts, ja tiesvedības rezultātā Lēmums tiks atzīts par pretiesisku un atcelts.

[3] Centrs iesniedza paskaidrojumus par pieteikumu un lūgumu. Paskaidrojumā Centrs atsaucies uz Lēmumā paustajiem argumentiem, kā arī norādījis turpmāk minēto.

[3.1] Pieteikumā izdarītie secinājumi nav pamatoti, argumentēti un vērtēti, ņemot vērā speciālās normatīvo aktu prasības, kuras attiecas uz tiesiskajām attiecībām ar patērētājiem, turklāt tajā minētās atsauces uz tiesu praksi nav vērtējamas kā atsaukšanās uz patērētāju līgumtiesību jomā nostiprināto un aktuālo tiesu praksi.

[3.2] Pieteikuma 1.1.punktā minētie argumenti par Noteikumu pārskatāmību un informācijas pieejamību autostāvvietās (ceļa zīmes) neietekmē Lēmumā secināto, jo par minētajiem argumentiem Centrs pēc būtības nav iebildis Lēmumā.

[3.3] Līgumsods ir saistību pastiprināšanas līdzeklis, kas nevar tikt izmantots, aizskarot patērētāju tiesiskās intereses, un kura automātiska piemērošana pret patērētājiem, tai skaitā pretēji tā tiesiskajai un ekonomiskajai jēgai, Centra ieskatā, ir vērtējama kā profesionālajai rīcībai neatbilstoša komercprakse, kas būtiski negatīvi ietekmē patērētāja ekonomisko rīcību. Pieteicējai kā komersantam un privāttiesiska patērētāja līguma pusei katrā konkrētā gadījumā ir jāvērtē patērētāju sniegtie paskaidrojumi un iesniegtie pierādījumi, kas apliecina līgumsoda piemērošanu pretēji tā mērķim.

[3.4] Pieteikuma 35.punktā minētie argumenti ir vienpusēji vērsti uz pieteicējas interesēm, neņemot vērā patērētāju tiesības uz taisnīgiem līguma noteikumiem un patērētāju tiesībām atbilstošu pušu vienlīdzības principu. Argumenti par kontrolieru darbu atvieglošanu, samaksas saņemšanu par īpašuma izmantošanu, vienveidīgu pieteicējas apsaimniekoto autostāvvietu apsaimniekošanu praksē nevar būt par attaisnojumu tam, lai patērētājiem automātiski un sistemātiski piemērotu normatīvajiem aktiem neatbilstošu un netaisnīgu līgumsodu.

[3.5] Centrs atkārtoti vērš uzmanību, ka līgumsods kā saistību pastiprinājuma veids nedrīkst būt automātisks un sistemātisks ieņēmumu un peļņas gūšanas līdzeklis, turklāt tāds, kas tiek izmantots pretēji pašas pastiprinātās saistības galvenajai jēgai un mērķim, tai skaitā, par īslaicīgu autostāvvietas izmantošanu, sodot patērētājus, kuru interesēs pieteicējai būtu jānodrošina brīvas autostāvvietas un dinamiska kustība pie tirdzniecības centriem

[3.6] Centrs nekad nav radījis pieteicējai tiesisko palāvību tam, ka tās noteiktie līgumsodi būtu uzskatāmi par godīgai tirgus praksei atbilstošiem. Cita starpā, pieteicējas biežāk piemērotā līgumsoda apmērs būtiski pārsniedz tās norādīto līgumsodu 25 *euro* apmērā, nespējot pamatot piemērotā līgumsoda apmēru, kā to paredz PTAL 6.panta trešās daļas 4.punkts. Taču vēršama uzmanība uz to, ka Centrs nav aizliedzis pieteicējai līgumos iekļaut noteikumus par līgumsodu, bet nepārprotami ir iebildis pret pieteicējas izstrādāto un patērētājiem piedāvāto, un piemēroto līguma noteikumu netaisnīgo raksturu.

[3.7] Pieteicēja nevar sevi salīdzināt ar personām un institūcijām, kuras, pildot publisko tiesību iestāžu funkcijas vai to deleģējumu, ir tiesīgas piemērot attiecīgo publisko tiesību vai attiecīgā deleģējuma jomā normatīvajos aktos noteiktās sankcijas, tai skaitā rīkojoties kā patērētāju „sodītājs”, kurš, tai skaitā par nenozīmīgiem pārkāpumiem un patērētāju neuzmanību, sistemātiski piemēro liela apmēra līgumsodu, nespējot pamatot tā atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, nedodot pienācīgas iespējas patērētājiem iebilst un pēc būtības risināt strīdus par pieteicējas piemēroto līgumsodu, kā arī nenodrošinot patērētājiem izpildīt pašas pieteicējas izvirzītās prasības.

[3.8] Konkrētajā lietā Centrs vairākkārt ir sniedzis skaidrojumus un konsultācijas pieteicējai par iespējamu līgumsoda apmēra noteikšanas metodi, kas

izmantojama saistību pilnīgas nepildīšanas situācijās un kura varētu tikt izmantota kā viens no piemēriem, kas varētu nodrošināt PTAL 6.panta trešās daļas 4.punkta prasību izpildi. Tomēr, kā liecina lietā konstatētie apstākļi, minēto metodi pieteicēja neatzina, pretī piedāvājot risinājumu, kas pēc būtības neatšķiras no līgumsoda, kura noteikumi par netaisnīgiem ir atzīti Lēmumā.

[3.9] Attiecībā uz saņemto patērētāju iebildumu skaitu un objektivitāti, Centrs norāda, ka patērētāju iesniegumu/sūdzību skaits konkrētajā gadījumā norāda uz pieteicējas īstenotās komercprakses ietekmi. Taču Centrs norāda, ka tai kā uzraudzības iestādei ir tiesības veikt komercprakses uzraudzību pēc savas iniciatīvas. Līdz ar to minēto darbību veikšanai patērētāju iesniegumi/sūdzības vai to noteikts skaits nav obligāts nosacījums.

[3.10] Lai konstatētu profesionālajai rūpībai neatbilstošu komercpraksi, Centra ieskatā, nav jābūt izstrādātām vienotām vadlīnijām vai padziļināti veiktai izpētei, taču Centrs vērs uzmanību, ka attiecībā uz līgumsodu piemērošanu ar patērētājiem noslēgtajos līgumos Centrs, ņemot vērā 2013.gada 20.jūnija grozījumus Civillikumā un 2015.gada 28.maija grozījumus PTAL, 2018.gada 24.aprīlī ir pieņēmis Centra vadlīnijas Nr.3 „Vadlīnijas par nokavējuma procentu un līgumsoda piemērošanu ar patērētājiem noslēgtajos līgumos”, kuras ir piemērojamas arī autostāvvietu pakalpojumu sniegšanas jomā. Turklāt minētās vadlīnijas ir izmantojamas, lai saņemtu Centra skaidrojumu arī par normatīvo aktu prasībām attiecībā uz autostāvvietu pakalpojumu sniegšanas jomā piemērojamajiem līgumsodiem.

[3.11] Būtiski ir nošķirt Centra darbību patērētāju kolektīvo interešu uzraudzības jomā no Centra darbības patērētāju individuālā civiltiesiskā strīda ar pakalpojumu sniedzēju gadījumā.

[3.12] Tāpat attiecībā uz pieteicējas norādīto par tās viedokļa neuzklausīšanu saistībā ar patērētāju sūdzību neizskatīšanu un patērētāju pierādījumu noraidīšanu skaidrojams, ka pieteicējas īstenotā komercprakse, organizējot sūdzību izskatīšanu, ir vērtēta kontekstā ar līgumsoda piemērošanu. Lietā esošie materiāli apliecina to, ka individuālo iesniegumu ietvaros Centrs vairākkārt ir pieprasījis pieteicējai sniegt skaidrojumus par to, kādā veidā pieteicēja katrā konkrētā gadījumā piekrīt risināt strīdu ar patērētāju, atceļot vai samazinot līgumsodu.

[3.13] Lēmums, ar kuru pieteicējai uzlikts tiesiskais pienākums nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi, ir pietiekami skaidri un saprotami formulēts, lai pieteicējai nerastos šaubas par tā izpildi. Pieteicējas negodīgās komercprakses īstenošana nevar tikt attaisnota ar pieteicējas finansiālo un komerciālo interešu nodrošināšanu, turklāt pieteicējas pārkāpums ir aizskāris un joprojām aizskar daudzu patērētāju tiesiskās intereses.

[3.14] Centrs publicētajās preses relīzēs ir aicinājis tirdzniecības centru apsaimniekotājus iepazīties ar Lēmumu un, rūpējoties par tirdzniecības centru apmeklētāju tiesiskajām interesēm, kā arī organizējot savu turpmāko komercdarbību, pārskatīt to, kādā veidā un atbilstoši kādiem noteikumiem patērētājiem tiek nodrošināta autostāvvietu izmantošana.

[3.15] Lēmums, ar kuru pieteicējai tika uzlikts tiesiskais pienākums nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi, ir uzskatāms par būtisku efektīvai patērētāju ekonomisko un tiesisko interešu aizsardzībai. Tādējādi Lēmums daļā par tiesisko pienākumu ir izpildāms nekavējoties, jo pretējā gadījumā tā neizpilde var radīt patērētāju tiesisko un ekonomisko interešu apdraudējuma risku.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2019. gada 3. aprīļa lēmumu pieteicējas lūgums par Lēmuma darbības apturēšanu noraidīts. Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Atsaucoties uz Administratīvā procesa likuma 185.¹ panta otro daļu, tiesa norādījusi, ka, izlemjot lūgumu par administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbības apturēšanu, ņem vērā to, vai pārsūdzētā administratīvā akta darbība varētu radīt būtisku kaitējumu vai zaudējumus, kuru novēršana vai atlīdzināšana būtu ievērojami apgrūtināta vai prasītu nesamērīgus resursus un to, vai pārsūdzētais administratīvais akts ir pirmšķietami (*prima facie*) prettiesisks.

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta (turpmāk - Augstākā tiesa) praksē atzīts, ka no Administratīvā procesa likuma 185.¹ panta gramatiskā formulējuma izriet, ka, lemjot par pagaidu aizsardzības līdzekļu piemērošanu, vispirms pārbaudāma pagaidu aizsardzības līdzekļa piemērošanas nepieciešamība jeb subjektīvā kritērija esamība, jo, ja pieteicējam nav nopietnas tiesību aizsardzības vajadzības, tad tiesai nav nozīmes analizēt pārsūdzētā administratīvā akta tiesiskuma apstākļus. Pretējā gadījumā pagaidu aizsardzības pasākumi kļūtu par provizorisku tiesas izspriešanu pēc būtības, kam šādi pasākumi nav domāti to steidzamības dēļ. Ievērojot minēto, tiesa vispirms pārbaudījusi to, vai pārsūdzētā lēmuma darbība varētu radīt būtisku kaitējumu vai zaudējumus, kuru novēršana vai atlīdzināšana būtu ievērojami apgrūtināta vai prasītu nesamērīgus resursus.

[4.2] Pieteicēja ir lūgusi tiesu apturēt Lēmuma darbību daļā par tiesiskā pienākuma uzlikšanu, proti, nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi, kas izpaužas šādi:

1) patērētājiem tiek piedāvāti vai piemēroti normatīvajiem aktiem neatbilstoši un netaisnīgi līguma noteikumi par līgumsodu:

1.1) kura apmērs nepienācīgas pildīšanas situācijās pārsniedz 10% no patērētāja neapmaksātās pakalpojuma maksas;

1.2) kura apmērs pilnīgas nepildīšanas situācijās ir neproporcionāli liels;

1.3) kura piemērošana pilnīgas nepildīšanas situācijās tiek veikta atkārtoti vai pieaugošu maksājumu veidā;

2) pieteicēja nenodrošina patērētāju tiesiskajām interesēm atbilstošu patērētāju sūdzību izskatīšanu, tai skaitā nepamatoti noraidot patērētāju iesniegtos pierādījumus, paskaidrojumus un argumentus;

3) pieteicēja piemēro līgumsodu, nenodrošinot pietiekošu laiku, lai patērētāji varētu iepazīties ar līguma noteikumiem un veikt tajos noteiktās darbības pakalpojuma izmantošanai.

Tādējādi secināms, ka pieteicēja nevēlas novērst Centra konstatētos pārkāpumus līdz sprieduma spēkā stāšanās brīdim, uzskatot, ka tādi nav pieļauti.

Pieteicēja, argumentējot subjektīvā kritērija esību, pamatojusi to, ka Lēmuma publiskas paziņošanas rezultātā ir samazinājušies pieteicējas ienākumi, kas potenciāli var rezultēties ar pieteicējas darbības izbeigšanu, un pieteicēja pastiprināti saņem sūdzības no patērētājiem par piemērotajiem līgumsodiem.

[4.3] Kā izriet no Lēmuma un Centra paskaidrojumiem, Centrs neapšaubā pieteicējas tiesības saņemt atbilstošu samaksu par autostāvvietas pakalpojuma sniegšanu, kā arī tiesības piemērot līgumsodu, kas atbilst normatīvo aktu prasībām. Lēmuma mērķis arī nav veicināt pieteicējas stāvvietu noteikumu neievērošanu un autostāvvietas izmantošanu, neveicot apmaksu par to. Līguma noteikumu neizpildes rezultātā patērētājiem ir jāreķinās ar līgumsodu, taču līgumsoda piemērošanas noteikumi nedrīkst būt netaisnīgi. Līdz ar to pieteicējas arguments par to, ka Lēmuma darbības neapturēšanas gadījumā var palielināties tādu pakalpojumu saņēmēju skaits, kas būs negodprātīgi likuma vai līguma pārkāpēji, nevar tikt uzskatīts par pietiekamu argumentu subjektīvā kritērija konstatēšanai, jo Lēmuma darbības neapturēšana nevar ietekmēt pieteicējas godprātīgas peļņas gūšanu. Tiesa atzīst, ka pieteicējai var rasties zaudējumi negodprātīgu patērētāju rīcības dēļ, tomēr šādu zaudējumu rašanās nav atkarīga no Lēmuma esības.

Arī pieteicējas norādītais, ka pie pieteicējas pastiprināti vēršas patērētāji ar iesniegumiem par līgumsoda atcelšanu, nav atzīstams par tādu apstākli, kas var negatīvi ietekmēt pieteicēju, jo, kā izriet no lietas materiāliem, pieteicēja arī līdz šim brīdim ir izskatījusi patērētāju iebildumus par piemērotajiem līgumsodiem.

Ņemot vērā minēto un apstākli, ka, atbilstoši Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā pēdējiem pieejamajiem pieteicējas finanšu rādītājiem 2017.gadā pieteicējas neto apgrozījums bija 837 912 *euro*, bruto peļņa 420 027 *euro*, no kuriem pārskatā gada peļņa (tas ir peļņa pēc izmaksu segšanas) ir 116 136 *euro*, tiesa nav konstatējusi subjektīvā kritērija esību.

[4.4] Subjektīvā kritērija neesība ir pietiekams apstāklis, lai noraidītu pieteicējas lūgumu par pagaidu aizsardzības līdzekļa piemērošanu.

Vienlaicīgi tiesa norādījusi, ka tā, izvērtējot Lēmumu un pārbaudot lietas materiālus, nav konstatējusi arī objektīvā kritērija esību.

[4.4.1] Tā, piemēram, pieteicēja autostāvvietu Noteikumos ir paredzējusi tiesības piemērot atkārtotu līgumsodu, ja netiek novērsts konstatētais pārkāpums.

Civillikuma 1716.panta otrā daļa noteic, ka līgumsods par saistību neizpildi ir konkrēti noteikta naudas summa vai cita mantiska vērtība, kuru nedrīkst noteikt vairākkārtīgu (atkārtotu) vai pieaugošu maksājumu vai devumu veidā.

Saskaņā ar Civillikuma 1717.pantu līgumsoda apmēru noteic līdzīgi, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas, taču tam jābūt samērīgam un atbilstošam godīgai darījumu praksei.

Saskaņā ar Civillikuma 1716.panta noteikumiem līgumsods ir saistību pastiprināšanas līdzeklis, kas izpaužas gan kā nelabvēlīgu seku draudi, kamēr saistība vēl nav pārkāpta, gan kā atbildības izpausme, kad ir noticis saistību pārkāpums. Tomēr līgumsods Civillikuma izpratnē nav līdzeklis, ar kura palīdzību kreditors tiesīgs iedzīvoties uz parādnieka rēķina (peļņas avots), kas ir pretēji

tiesību izmantošanas labticīguma principam.

Tiesa, analizējot Augstākās tiesas Civillietu departamenta praksi, secinājusi, ka tiesu praksē tiek vērtēts līgumsodu samērīgums, piemēram, Augstākās tiesas Civillietu departaments lietā Nr.SKC-25/2011 ir atzinis, ka, piemērojot 1716.pantu burtiski līgumā noteiktajam līgumsoda apmēram - viens procents no savlaicīgi nesamaksātās summas par katru nokavēto dienu, jānonāk pie secinājuma, ka parādnieks labprātīgi uzņēmis ciest sekas, kas, ja nokavējums būtu viens gads, matemātiskā izteiksmē gandrīz četras reizes pārsniedz pamatparādu. Vērtējot to pēc ekonomiskās būtības, jākonstatē, ka parādnieks uzņēmis nevis konkrēti izmērāmu „pametumu”, bet maksājumu, kas var augt līdz bezgalībai. Augstākās tiesas ieskatā, likumā nevar būt ietverta šāda līgumsoda būtība, jo, kaut arī Civillikums neaizliedz līgumsoda noteikšanu procentuālā izteiksmē, ir jābūt tā saprātīgām robežām, kuru noteikšana attiecīgos ekstremālos gadījumos kļūst par tiesas kompetenci, lietojot par mērauklu taisnīguma un samērīguma principu.

Kaut arī minētajā spriedumā ir analizēta līgumsoda noteikšana procentuālā izteiksmē, pēc būtības Augstākās tiesas Civillietu departaments ir secinājis, ka likumā nevar būt ietverta tāda līgumsoda būtība, ka parādnieks uzņēmis nevis konkrēti izmērāmu „pametumu”, bet maksājumu, kas var augt līdz bezgalībai un par mērauklu ir jālieto taisnīguma un samērīguma princips.

Minēto nostāju papildus apstiprina 2013.gada 20.jūnijā pieņemtais likums „Grozījumi Civillikumā”, kurā likumdevējs ir noteicis līgumsoda ierobežojumus ar mērķi panākt, ka līguma saistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas sekas vainīgajai pusei ir samērīgas un atbilstošas godīgai darījumu praksei. Minētā likumprojekta anotācijā, pamatojot likumprojekta izstrādes nepieciešamību, norādīts, ka viens no civiltiesiskās apgrozības pamatprincipiem ir ekvivalences princips. Tas nozīmē, ka katram savas tiesības jāīsteno labā ticībā un viņš nedrīkst nepamatoti iedzīvoties uz citu rēķina. Taisnīga ekvivalence darījumos jau tiek nodrošināta ar procentu maksājumiem. Tādēļ esošais regulējums, kas pieļauj gan nokavējuma procentu pieprasīšanu, gan līgumsoda samaksu par vienu un to pašu līguma pārkāpumu, ir nesamērīgs. Ar likumprojektu ir paredzēts novērst tādu līgumsodu noteikšanas iespēju, kas pakāpeniski palielinās procentuālu vai konkrētu summu pieskaitīšanas ceļā, kā arī novērst pašreizējā situācijā apzināto problēmu, ka līgumsoda kopsomma (atšķirībā no procentu pieauguma, kas nevar pārsniegt kapitāla lielumu jeb 100%) ar likumu nav ierobežota.

Arī Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2013.gada apkopojumā „Tiesu prakse līgumsodu piemērošanā 2013.gads” ir norādīts, ka līgumsods līdz Civillikuma grozījumiem (20.06.2013.) līgumā varēja būt noteikts dažādās formās: procentos no saistību neizpildītās daļas, procentos no kopējās līguma summas vai cenas, procentuāli pieaugošs, bet ar maksimālo robežu, konkrētā (cietā summā), kombinēti - zināmu laika posmu procentos, tad konkrētā summā, atsevišķi par dažādiem pārkāpumu veidiem. Grozījumi Civillikumā turpmāk ierobežo līgumsoda noteikšanu pieaugošā vai atkārtotu maksājumu veidā, kā arī tā piemērošanu pieaugošā apmērā, nosakot 10% robežu.

Attiecīgi, vērtējot līgumsoda piemērošanas jautājumus privāttiesiskajās attiecībās, tiesa secinājusi, ka par neatbilstošu Civillikumam, jo īpaši pēc 2013.gada 20.jūnija grozījumu pieņemšanas, tiek atzīta līgumsoda vairākkārtīga (atkārtota) palielināšana, rezultātā nesamērīgi un vairākkārtīgi pārsniedzot pamatparādu.

Līdz ar to tiesa piekritusi Centra viedoklim, ka stāvvietu Noteikumos paredzētās tiesības piemērot līgumsoda soda veidā par 24 stundu laikā nenovērstu noteikumu pārkāpumu ir uzskatāms par atkārtotu vai pieaugošu maksājumu, kas neatbilst Civillikuma 1716.panta otrajai daļai.

[4.4.2] Attiecībā uz līgumsodu, kas pārsniedz 10 procentus, norādāms turpmākais.

Saskaņā ar Civillikumu līguma nepienācīgas izpildes gadījumā papildus zaudējuma atlīdzības pienākumam nav pieļaujama līgumsoda noteikšana šādu zaudējumu vairākkārtīgā apmērā. Turklāt saskaņā ar Augstākās tiesas tiesu praksi līgumsods arī 10% ietvaros var tikt atzīts par nesamērīgu, ja tas noteikts no līguma kopējās summas, bet faktiski neizpildītā daļa ir ievērojami mazāka.

Izvērtējot lietas materiālus, tiesa secinājusi, ka pieteicēja neņem vērā to, vai līgumsoda apmērs kopumā, tai skaitā piemērojot atkārtoti, nepārsniedz 10 procentus no pamatparāda vai galvenā saistību apmēra. Situācijā, kad nepienācīgi tiek pildīti līguma noteikumi - neizņemta vai neregistrēta bezmaksas stāvēšanas biļete, vai neapmaksāts pakalpojuma izmantošanas termiņš par, piemēram, 1 stundu (neapmaksātā pakalpojuma summa no 0,5 *euro* - 5 *euro*) - patērētājam tiek piemērots 25 *euro* liels līgumsods, kas attiecībā pret neizpildīto saistību ir noteikts 500 - 5000 procentu vērtībā un gandrīz 5 - 50 reizes pārsniedz patērētāja neizpildītās apmaksas saistības apmēru, līdz ar to ir pretrunā ar Civillikuma 1716.panta trešajā daļā noteikto līgumsoda apmēra ierobežojumu.

Turklāt vērā ir ņemams apstāklis, ka šāds nesamērīgs līgumsods tiek piemērots arī gadījumos, ja autostāvvietas izmantošana pie, piemēram, tirdzniecības centra zināmu laika periodu ir bezmaksas un patērētājs faktiski nav izmantojis viņam bezmaksas paredzēto stāvēšanas laiku.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto, tiesa atzinusi, ka Centrs pareizi ir secinājis, ka pieteicējas noteiktais Līgumsoda apmērs ir atzīstams par nesamērīgu, neproporcionālu un normatīvajiem aktiem neatbilstošu.

[4.4.3]Tiesa, izvērtējot lietas materiālus, atzinusi par pamatotu Centra secinājumu, ka pieteicēja nedod pietiekamu laiku patērētājiem, lai tie iepazītos ar stāvvietu Noteikumiem.

Pieteicēja uzskata par pietiekamām 5 minūtes, tomēr, kā konstatējis Centrs un kā tas izriet no lietas materiāliem, atsevišķos gadījumos soda kvītis izrakstītas pirms piecu minūšu iztecēšanas.

Tiesa, izvērtējot lietas materiālus, atzinusi Centra Lēmumā izdarītos secinājumus par pamatotiem. Tiesa atzinusi, ka, ņemot vērā katras stāvvietas individuālos parametrus (platība, automašīnas novietošanas vieta u.c.), tā pieņemot, ka katram cilvēkam ir individuālās īpašības (piemēram, katrs tekstu lasa un uztver atšķirīgā ātrumā, autovadītāji var būt cilvēki ar veselības traucējumiem -

grūtības ātri pārvietoties), laiks, ko persona var patērēt, lai iepazītos ar stāvvietas Noteikumiem, var būt atšķirīgs, turklāt pārsniedzot 5 minūšu periodu.

Papildus tiesa norādījusi, ka nepamatoti ir atsaukties uz apstākli, ka, ja patērētājs ir iebraucis stāvvietā un novietojis transportlīdzekli, uzskatāms, ka viņš ir iepazinies ar stāvvietas lietošanas noteikumiem. Kā izriet no lietas materiāliem un dzīvē gūtajiem novērojumiem, pārsvarā nav iespējams iepazīties ar stāvvietas lietošanas noteikumiem, neiebraucot stāvvietā, jo, vai nu Noteikumi atrodas stāvvietas iekšienē un par tādu esību var uzzināt tikai jau iebraucot stāvvietā, vai arī, ja Noteikumi atrodas pie iebruktuves stāvvietā, tad iepazīšanās ar tiem, neiebraucot stāvvietā, nav iespējama, netraucējot pārējo satiksmes dalībnieku kustību.

[4.4.4] Tāpat tiesa atzinusi par pamatotu Centra secinājumu, ka pieteicēja neveic patērētāju tiesībām atbilstošu sūdzību izvērtēšanu.

Apstākļi, ka pieteicēja ir izveidojusi strīdu risināšanas komisiju un par iespēju patērētājam iesniegt sūdzību ir norāde uz soda kvīts, pati par sevi neapstiprina efektīvu sūdzību izskatīšanu. Uz sūdzību efektīvu un taisnīgu izskatīšanu norādītu apstākļi, kad tiek ņemti vērā pierādījumi. Tā, piemēram, kā izriet no Lēmuma, tad Centrs ir konstatējis, ka pieteicēja nav atzinusi par pietiekamu videoreģistratorā fiksētās ziņas, norādot uz to, ka tā nav verificēta ierīce, tādējādi tās fiksētos datus atzīstot par neobjektīviem. Minētais liecina par pieteicējas formālu pieeju strīdus apstākļu noskaidrošanā. Turklāt, prasot patērētājam, kurš vienmēr būs vājākā darījuma puse, iesniegt tādus pierādījumus, kas iegūti ar īpaši ticamām un pārbaudītām ierīcēm, padara patērētāja taisnības pierādīšanu par neiespējamu.

[4.4.5] Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmā daļa noteic, ka ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs iepriekš sagatavotos līguma projektos nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem.

Minētā panta trešās daļas 4.punkts noteic, ka līguma noteikums, kuru līgumslēdzējas puses savstarpēji nav apspriedušas, ir netaisnīgs, ja tas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam. Par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi salīdzinājumā ar līgumsaistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus.

Tiesa, izvērtējot lietas materiālus, atzinusi, ka konkrētajā gadījumā ir piedāvāts iepriekš sagatavots līguma projekts (stāvvietas lietošanas noteikumi), kura noteikumi ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, jo tajā iekļautie strīdus nosacījumi neatbilst Civillikuma 1716.panta otrajai daļai un ir pretrunā ar pušu tiesiskās vienlīdzības principu.

[4.4.6] Atbilstoši administratīvo tiesu judikatūrai, kas veidojusies, ievērojot

arī Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi, tiesai ir pienākums argumentēt spriedumus, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu. Tiesnešiem ir jāuzklausā argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa. Tikai tad, ja tiesa nav analizējusi kādu būtisku vai izšķirošu argumentu, ir konstatējams pārkāpums. Tas, cik daudz spriedums ir jāargumentē, atkarīgs no lietas apstākļiem.

Ņemot vērā minēto, tiesa, pamatojoties uz procesuālās ekonomijas principu, nav analizējusi pārējos lietas materiālos ietvertos apsvērumus, jo tie nevar ietekmēt tiesas nolēmumu pēc būtības.

[4.4.7] Izvērtējot lietas materiālus un ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa pirmšķietami atzinusi, ka Centrs pamatoti ir konstatējis, ka pieteicēja īsteno profesionālai rūpībai neatbilstošu un agresīvu komercpraksi.

[4.5] Ņemot vērā iepriekš secināto, tiesa atzinusi, ka pieteicējas lūgums par pagaidu aizsardzības līdzekļa piemērošanu, ar kuru Lēmums tiktu apturēts daļā par tiesiskā pienākuma uzlikšanu pieteicējai nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi, ir nepamatots un tādēļ noraidāms.

[4.6] Papildus tiesa vērsusi pieteicējas uzmanību uz to, ka, ja pieteicējai rodas jautājumi par Lēmuma izpildes pareizību, pieteicējai ir tiesības vērsties Centrā un lūgt viedokli saistībā ar izpildes pareizību.

Kā izriet no lietas materiāliem, pieteicēja ir vērsusies Centrā, lūdzot izskaidrot Lēmumu, savukārt Centrs ir atbildējis uz pieteicējas uzdotajiem jautājumiem.

Tiesa norādījusi, ka, ja pieteicējai joprojām ir neskaidrības par Lēmuma izpildi, tā nav ierobežota savās tiesībās lūgt Centru sniegt atbalstu Lēmuma pēc iespējas labākai izpildei.

[5] Pieteicēja iesniedza blakus sūdzību par minēto lēmumu. Blakus sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[5.1] Sūdzību administrēšanas izmaksas ir atkarīgas no tā, cik liels sūdzību skaits tiek iesniegts, jo katras sūdzības izskatīšanai tiek patērēti resursi. Pieaugot sūdzību skaitam, attiecīgi palielinās arī izmaksas. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka sakarā ar Lēmuma pieņemšanu un sūdzību skaita pieaugumu rodas ievērojama apmēra papildu izdevumi juridiskās palīdzības un sabiedrisko attiecību vajadzībām.

[5.2] Tāpat tiesa nav ņēmusi vērā to, ka pēc Lēmuma pieņemšanas un Centra publiskajiem paziņojumiem būtiski pieauga saistību nepildītāju skaits.

[5.3] Nav pamatota tiesas atsaukšanās uz pieteicējas 2017.gada finanšu rādītājiem, jo tie neatspoguļo Lēmuma negatīvo ietekmi 2019.gadā.

[5.4] Centram ir pretenzijas pret visiem pieteicējas piemērotajiem līgumsodiem. Lēmums būtībā vispār aizliedz pieteicējai piemērot līgumsodus. Centrs jebkura apmēra līgumsoda noteikšanas gadījumā ir pieprasījis to saskaņot,

kas nozīmē, ka līdz līgumsoda saskaņošanas brīdim ir aizliegts piemērot jebkādu līgumsodu.

[5.5] Centra piedāvātā līgumsoda apmērs 5 *euro* ir neefektīvs, jo tas veicina pārkāpt Noteikumus.

[5.6] Pieteicēja nevarēs nodrošināt autostāvvietās ieguldīto naudas līdzekļu atgūšanu, jo sakarā ar Lēmumu un Centra paziņojumiem izplatās informācija par iespēju nemaksāt „nesamērīgus” līgumsodus, bet tas savukārt palielina Noteikumu pārkāpēju skaitu – personas vispār nepilda noteiktās saistības, tajā skaitā neregistrē autostāvvietas lietošanas sākuma brīdi un neveic maksu par autostāvvietas lietošanu. Tādējādi Lēmuma un Centra paziņojumu dēļ tiek negatīvi ietekmēta saistību izpildes disciplīna.

[5.7] Centrs ir organizējis tikšanās ar pieteicējas sadarbības partneriem un uzsvēris iespējamu sodu piemērošanu arī šiem sadarbības partneriem. Rezultātā vairāki no tiem ir netieši izrādījuši interesi par iespējamu sadarbību ar pieteicējas konkurentiem, kā arī vismaz viens potenciālais klients jau ir atteicies no turpmākām sarunām ar pieteicēju. Pieteicēja nolūkā vienoties ar šo darījuma partneri ieguldīja ievērojamus naudas līdzekļu un laika resursus, kurus pieteicēja nevarēs atgūt.

[5.8] Centrs rakstveidā ir vērsies pie parādu piedziņas pakalpojumu sniedzējiem, kas sadarbojās ar pieteicēju, un, pamatojoties uz Lēmumu, pieprasījis izbeigt pilnīgi visu līgumsodu piedziņu. Lēmums prettiesiski tiek piemērots ar atpakaļvērstu spēku.

[5.9] Pieteicējas darbiniekiem nav iespējams pildīt kontroles uzdevumus, jo Centrs vispār ir aizliedzis pieteicējai piemērot līgumsodus. Līdz ar to pieteicējai ar šiem darbiniekiem būs jāvienojas par darba pagaidu apturēšanu.

[5.10] Pieteicējai nebūs lietojamas (atradīsies dīkstāvē) četras kontrolieru automašīnas, par kurām pieteicējai regulāri jāmaksā apdrošināšana un līzings. Minētais radīs papildu zaudējumus pieteicējai. Pieteicējas saimnieciskās darbības attīstība ir apstājusies, jo liela daļa līdzekļu jāiegulda pārkāpumu un sūdzību administrēšanā, kā arī juridisko un sabiedrisko attiecību jautājumu risināšanā.

[5.11] Tiek izrādīta nevienlīdzīga attieksme pret pieteicēju un tiek pieļauta negodīga konkurence, jo attiecībā uz vienu tirgus dalībnieku tiek piemēroti ierobežojumi, bet citiem ir iespēja netraucēti turpināt komercdarbību.

[5.12] Pieteicēja atkārtotu līgumsodu nav piemērojusi pēc Centra 2017.gada paziņojuma par to prettiesisko raksturu. Uz Lēmuma pieņemšanas brīdi Noteikumos nebija ietverts neviens punkts, kas paredzēja iespēju šādu līgumsodu piemērot (šāda satura punkti tika izņemti no Noteikumiem 2017.gadā).

[5.13] Konkrētajā lietā nav pamata izvērtēt samērīgumu pieteicējas piemērotajam līgumsodam par saistību nepienācīgu izpildi. Konkrētajā lietā ir jāizvērtē samērīgums līgumsodam, kas piemērojams par saistību neizpildi vispār.

[5.14] Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu, kvalificējot līgumsodu. Proti, par autostāvvietas izmantošanu, neregistrējot stāvēšanas laika sākuma brīdi, vai autostāvvietu pakalpojumu neapmaksāšanu ir piemērojams līgumsods par

saistību neizpildi vispār. Šajos gadījumos Civillikuma 1716.panta trešajā daļā paredzēto ierobežojumu 10% apmērā nepiemēro.

[5.15] Pieteicēja attiecībā uz dažādām autostāvvietām pieļauj atšķirīgu laika periodu lietošanas Noteikumos noteikto prasību izpildei. Tomēr visos gadījumos tas ir samērīgs un pietiekošs, lai reģistrētos un iepazītos ar Noteikumiem.

[5.16] Centra iebildumi pret pieteicējas noteikto kārtību, kādā tiek izskatītas patērētāju sūdzības par līgumsodiem un attiecīgi sagatavotas atbildes uz šīm sūdzībām, nav pamatotas ar konkrētām tiesību normām.

[6] Centrs iesniedza paskaidrojumu par pieteicējas blakus sūdzību. Paskaidrojumā Centrs pievienojies Administratīvās rajona tiesas motivācijai, kā arī norādīts turpmāk minētais.

[6.1] Lēmuma mērķis nav aizliegt tiesiskajās attiecībās ar patērētājiem piedāvāt un piemērot līgumsodu vai veicināt Noteikumu neievērošanu un autostāvvietu izmantošanu, neveicot apmaksu par to. Līguma noteikumu neizpildes rezultātā patērētājiem ir jāreķinās ar līgumsodu, tomēr līgumsodu piemērošanas noteikumi nedrīkst būt netaisnīgi.

[6.2] SIA „Grant Thornton” 2019.gada 18.marta atzinumā Nr.GT2019-16n sniegtais eksperta viedoklis ir vērtējams kritiski, jo tas ir pamatots ar pieteicējas sniegto informāciju, un eksperti nevar galvot par saņemtās informācijas precizitāti un pilnīgu atbilstību faktiskajam stāvoklim. Turklāt atzinums ir sniegts par situāciju, kurā ekspertiem nav zināma liela daļa būtiskas informācijas – autostāvvietu faktiskais noslogojums, vidējais stāvēšanas laiks, pārkāpumu skaits, ilgums.

[6.3] Nav pamatoti pieteicējas argumenti par Centra noteikto prasību vai obligātu nosacījumu jebkuras līgumsoda apmēra noteikšanas gadījumā veikt saskaņojumu ar Centru, kā arī Centra noteikto aizliegumu līdz līgumsoda saskaņošanas brīdim piemērot jebkādu līgumsodu.

[6.4] Centrs 2019.gada 12.martā organizēja tikšanos, kurā piedalījās gan autostāvvietu pakalpojumu sniedzēji, gan tirdzniecības centru apsaimniekotāji, nekustamā īpašuma (autostāvvietu, tirdzniecības centru vai citu publiski pieejamu ēku) īpašnieki un parādu ārpustiesas atgūšanas pakalpojumu sniedzēji. Centrs aicinājis minētās personas rast samērīgāko un labāko risinājumu un, organizējot savu turpmāko komercdarbību, izvērtēt esošo komercpraksi. Centra ieskatā minētajā rīcībā nav saskatāmas jebkādas darbības, kuras būtu vērtējamas kā „spiediens” vai kāda cita negatīva ietekme uz pieteicēja sadarbības partneriem.

[6.5] Līguma noteikumi, kuri atzīti par netaisnīgiem līguma noteikumiem, proti, pieteicējas noteiktie līguma noteikumi par līgumsodu, nav spēkā no līguma noslēgšanas brīža, bet līgums paliek spēkā tiktāl, ciktāl netiek piemēroti par netaisnīgiem atzītie līguma noteikumi. Pieteicēja nav tiesīga piemērot šādu līgumsodu pilnā apmērā vai kādā tā daļā nodot piedziņai parādu ārpustiesas atgūšanas pakalpojumu sniedzējam. Šāda darbība būtu uzskatāma par Lēmuma nepildīšanu.

[6.6] Blakus sūdzībā norādītajā administratīvajā aktā veiktais vērtējums ir saistīts ar citas persona rīcību, atbilstoši citām pakalpojumu sniegšanas situācijām, un cita tiesiska regulējuma un citas uzraudzības prakses apstākļos. Līdz ar to tas nav attiecināms uz konkrēto administratīvo lietu.

Konstatējot, ka minētā administratīvā akta adresāts (SIA „EUROPARK LATVIA”) joprojām nepilda administratīvajā aktā tam uzliktos tiesiskos pienākumus, proti, tiesiskajās attiecībās ar patērētājiem turpinot piedāvāt un piemērot administratīvajā aktā par netaisnīgiem atzītos līguma noteikumus, Centrs 2017.gada 20.martā izdeva izpildrīkojumu Nr.3-ir, ar kuru uzlika sabiedrībai piespiedu naudu 9000 *euro*.

[6.7] Faktam, ka uz Lēmuma pieņemšanas brīdi Noteikumos vairs nav ietverta norma par atkārtota (vairākkārtīga) līgumsoda piemērošanu, konkrētajā gadījumā nav būtiski izšķirošas nozīmes, un tas neietekmē Lēmumā secināto, jo Centrs pieteicējas komercpraksi vērtējis kā kompleksu pieteicējas rīcību.

[6.8] Noteikumu saturs norāda uz to, ka Civillikuma 1716.panta trešās daļas prasībām neatbilstoši līguma noteikumi patērētājiem tiek piedāvāti un var tikt piemēroti, savukārt PTAL 6.panta pirmā daļa šādas situācijas aizliedz.

[6.9] Pirmās instances tiesa lēmumā ir norādījusi, ka atsevišķos gadījumos soda kvītis izrakstītas pirms 5 minūšu iztecēšanas. Ne tiesa, ne Centrs nenorāda, ka šāda prakse tiek pieņemta visos gadījumos. Konstatēto gadījumu skaitam konkrētajā gadījumā nav būtiski izšķirošas nozīmes, jo svarīgi ir tas, ka pieteicējas organizētā pakalpojuma sniegšana šādu rīcību pieļauj praksē.

[6.10] Pieteicēja turpinājusi piedāvāt un tiesiskajās attiecībās ar patērētājiem piemērot Lēmumā par netaisnīgiem atzītos līguma noteikumus par līgumsodu, tāpēc Centrs 2019.gada 16.aprīlī izdeva izpildrīkojumu Nr.5-ir, ar kuru pieteicējai tika noteikta piespiedu nauda 10 000 *euro*.

[7] Pieteicēja iesniedza tiesā 2019.gada 16.aprīļa izpildrīkojumu Nr.5-ir, norādot, ka tas papildus apstiprina subjektīvā kritērija izpildīšanos.

[8] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 322.panta otro daļu blakus sūdzība tiek izskatīta rakstveida procesā.

[9] Pārbaudījusi lietas apstākļus un izvērtējusi lietas dalībnieku argumentus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas blakus sūdzība ir nepamatota, bet pirmās instances tiesas lēmums ir atstājams negrozīts.

Administratīvā apgabaltiesa, pārbaudījusi lietas materiālus un lietas dalībnieku argumentus, atzīst, ka pirmās instances tiesas lēmumā ietvertais pamatojums kopumā ir pareizs (izņemot tiesas lēmuma 7.2.punktā norādītie argumenti), tādēļ Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 286.panta trešo daļu pievienojas tiesas lēmuma motivācijai, kuru atzīst par pareizu, šajā lēmumā norādot tikai papildus argumentus.

[10] Apgabaltiesa vērs pieteicējas uzmanību, ka šajā lēmumā izdarītie apsvērumi gan par faktiem, gan tiesisko regulējumu ir tiesas pirmšķietami apsvērumi par lietu. Tiesai, kas izskata lietu pēc būtības, patstāvīgi pilnībā jāveic lietas faktisko apstākļu, tostarp darījumu būtības, noskaidrošana, tiesību normu interpretācija un jādod lietas apstākļu juridiskais vērtējums. Apgabaltiesas apsvērumi nav uzskatāmi par vadlīnijām lietas izspriešanā pirmās instances tiesai.

Administratīvā apgabaltiesa arī vērs pieteicējas uzmanību, ka šajā lietas stadijā, ņemot vērā saīsināto laiku, kādā gan pirmās instances tiesai, gan apgabaltiesai atvēlēts izskatīt pieteicējas lūgumu, nemaz nav iespējams veikt detalizētu pierādījumu un lietas dalībnieku argumentu pārbaudi, judikatūras izpēti tādā kvalitātē, kādā tas būtu jāveic, izskatot lietu pēc būtības, un jāatspoguļo spriedumā. Apgabaltiesa šajā gadījumā var novērtēt vienīgi to, vai kādi no Centra Lēmumā norādītajiem argumentiem nav acīmredzami nepamatoti, vai, tieši pretēji, pieteicējas argumenti tik acīmredzami pamatoti, ka Lēmuma darbība būtu apturama.

[11] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 185.¹panta otro daļu tiesa, izlemjot lūgumu par administratīvā akta vai faktiskās rīcības darbības apturēšanu vai administratīvā akta darbības atjaunošanu, ņem vērā divus kumulatīvus kritērijus, proti, vai pārsūdzētā administratīvā akta darbība varētu radīt būtisku kaitējumu vai zaudējumus, kuru novēršana vai atlīdzināšana būtu ievērojami apgrūtināta, vai prasītu nesamērīgus resursus (subjektīvais kritērijs), un, vai pārsūdzētais administratīvais akts ir pirmšķietami (*prima facie*) prettiesisks (objektīvais kritērijs).

Kā norāda jau likuma teksts vien, būtiska kaitējuma vai zaudējuma rašanās varbūtība ir pārbaudāma vispirms, jo, ja pieteicējam nav nopietnas tiesību aizsardzības vajadzības, tad tiesai nav nozīmes analizēt pārsūdzētā administratīvā akta tiesiskuma apstākļus. Pretējā gadījumā pagaidu aizsardzības pasākumi kļūtu par provizorisku tiesas izspriešanu pēc būtības, kam šādi pasākumi nav domāti dēļ to steidzamības (*sk. Augstākās tiesas 2016.gada 19.augusta lēmuma lietā Nr.SKA-1335/2016 7.punktu, 2016.gada 19.augusta lēmuma lietā Nr.SKA-1367/2016 8.punktu*).

Tādējādi atbilstoši minētajām Augstākās tiesas atziņām, lai lemtu par pagaidu aizsardzības līdzekļa – administratīvā akta darbības apturēšana – piemērošanu, Administratīvā apgabaltiesa vispirms vērtēs subjektīvo kritēriju.

[12] Pieteicēja subjektīvā kritērija izpildīšanos pamato ar patērētāju sūdzību palielināšanos, ar saistību izpildes kontroles izmaksām, ar saistību nepildītāju skaita palielināšanos, sadarbības partneru iespējamo pāriešanu pie konkurentiem, viena potenciālā sadarbības partnera atteikšanās no tālākām sarunām par darījumiem ar pieteicēju, kā arī pieteicējai piemēroto piespiedu naudu 10 000 *euro* apmērā.

[12.1] Procesa dalībniekam, kas lūdz pagaidu aizsardzību, ir jāsniedz pierādījumi tam, ka tas nevar gaidīt nolēmumu pamatprasībā (pieteikumā), jo

citādi tam radīsies būtisks kaitējums vai neatgriezeniski zaudējumi. Būtiskam kaitējumam vai neatgriezeniskiem zaudējumiem ir jābūt paredzamiem vai ar pietiekamu varbūtības pakāpi un prasītājam ir pienākums to pierādīt (*sk. Eiropas Savienības Tiesas 2000.gada 12.oktobra rīkojumu lietā C-278/00 R, 1999.gada 14.decembra rīkojumu lietā C-335/99 P*).

Konkrētajā gadījumā pieteicēja nav pierādījusi, ka sūdzību skaits ir palielinājies, kā arī nav pierādījusi, ka sūdzību skaita palielināšanos ir ietekmējusi tieši Lēmuma pieņemšana. Tomēr apgabaltiesas ieskatā būtiski ir tas, ka tās nav neparastas sekas gadījumā, ja publiski ir darīts zināms kāda komersanta veiktās saimnieciskās darbības prettiesiskums. Pieteicēja ir izveidojusi strīdu risināšanas komisiju, kuras kompetencē jebkurā gadījumā ir izskatīt patērētāju sūdzības. Patērētāju sūdzību skaits nepārprotami ietekmē sūdzību izskatīšanas ātrumu un sūdzību izskatīšanas kvalitāti, bet minēto pašu par sevi nevar uzskatīt par tik ievērojamu subjektīvo tiesību aizskārumu, kas būtiski ietekmētu sabiedrības komercdarbības veikšanu kā tādu.

[12.2] Pieteicējas arguments par kontroles izmaksu palielināšanos ir skatāms kopsakarā ar pieteicējas argumentu, ka pieteicēja vairs vispār nevar piemērot līgumsodu.

No Lēmuma un Centra paskaidrojumiem par pieteicējas blakus sūdzību ir secināms, ka pieteicējai nav aizliegts piemērot līgumsodu, bet gan aizliegts piemērot līgumsodu tādos apstākļos un apmēros, kā norādīts Lēmumos. Proti, pieteicēja var piemērot līgumsodu, kas būtu atbilstošs normatīvajiem aktiem. Līdz ar to pieteicējas arguments, ka tai vispār aizliegts piemērot līgumsodu, ir nepamatots. Pie minētajiem apstākļiem nav saprotams pieteicējas arguments par kontroles izmaksām un iespējamo darba līgumu apturēšanu, kā arī kontrolieru automašīnu izmaksām. Pieteicējas interesēs jebkurā gadījumā ir kontrolēt saistību izpildi un nodrošināt pamatparāda un atbilstoša līgumsoda atmaksu. Līdzīgi noraidāms ir arī pieteicējas arguments saistībā ar saistību nepildītāju skaita palielināšanos. Jebkurā gadījumā pieteicējai ir iespējams nodrošināt tādu līgumsoda apmēru, kas ir atbilstošs normatīvajiem aktiem, līdz ar to pieteicējai ir iespējas ietekmēt saistību izpildes disciplīnu.

[12.3] Apgabaltiesas ieskatā pieteicējas sadarbības partneru iespējamā pāriešana pie konkurentiem nevar tikt saistīta ar Centra organizēto tikšanos ar šajā saimnieciskās darbības jomā iesaistītajām personām (ne tikai pieteicēju un tās sadarbības partneriem). No Centra paskaidrojuma par blakus sūdzību izriet, ka Centra organizētās tikšanās mērķis ir bijis aicināt tikšanās dalībniekus rast samērīgāko un labāko risinājumu un, organizējot savu turpmāko komercdarbību, izvērtēt esošo komercpraksi. Turklāt sadarbības partneru iespējamā pāriešana pirmšķietami nav pierādīta ar attiecīgiem pierādījumiem (piemēram, sarakstes ar darījumu partneriem).

Pieteicēja nav norādījusi, ka kāda vienošanās tai ir bijusi panākta, vai kāda vienošanās varētu tikt noslēgta. Pieteicēja nav norādījusi arī konkrētu sadarbības partneri, kā arī nav iesniegusi pierādījumus, kas apliecinātu pieteicējas norādītos apstākļus. Līdz ar to pirmšķietami nav iespējams secināt, ka pieteicējai būtu kāds

tiesisks pamats paļauties, ka sadarbības partneris tiešām vēlēties sadarboties ar pieteicēju. Turklāt arī, ja tas būtu konstatējams no lietas materiāliem, tad pieteicēja nav iesniegusi pierādījumus, kas varētu apliecināt, ka atteikšanās sadarboties ir saistīta ar pieņemto Lēmumu.

[12.4] Pieteicēja norādījusi, ka pieteicējas gadījumā subjektīvā kritērija izpildīšanās pierādīta ar piespiedu naudas uzlikšanu. Apgabaltiesas kompetencē nav vērtēt izpildrīkojuma tiesiskumu, tomēr norādāms, ka pieteicēja varēja izvairīties no piespiedu naudas uzlikšanas (novērst zaudējumus), izpildot Lēmumu, proti, izbeidzot negodīgu komercpraksi, kas aprakstīta Lēmumā. Līdz ar to zaudējumi šajā sakarā ir tiešā mērā saistīti ar pieteicēja rīcību pēc Lēmuma pieņemšanas. Šādos apstākļos pieteicēja arguments ir noraidāms kā nepamatots.

Saskaņā ar pieteicējas 2018.gada pārskatu pieteicējas peļņa pēc uzņēmumu ienākuma nodokļa aprēķināšanas bija 167 473 *euro*, kas ir ievērojami labāks rādītājs kā 2017.gadā (116 136 *euro*), līdz ar to kopumā uzņēmuma finansiālais stāvoklis pat ir uzlabojies pēc Lēmuma pieņemšanas.

[12.6] Ņemot vērā iepriekš minēto, pieteicējas gadījumā nav izpildījies subjektīvais kritērijs pagaidu aizsardzības piemērošanai.

[13] Administratīvā apgabaltiesa piekrīt arī pirmās instances tiesas lēmumā izdarītajam secinājumam, ka neizpildās arī objektīvais kritērijs, lai lietā piemērotu pagaidu aizsardzību.

[13.1] Administratīvā apgabaltiesa piekrīt pieteicējas blakus sūdzībā norādītajiem argumentiem, ka pirmās instances tiesas lēmuma 7.2.punktā sniegtā motivācija par gadījumiem, kad aizliegts piemērot 10% pārsniegumu no pamatparāda, ir neprecīzs. No pirmās instances tiesas lēmuma minētā punkta tik tiešām secināms, ka līgumsodu līdz 10% apmēram, kas pārsniedz pamatparādu, ir attiecināts gan uz gadījumiem, kad saistība nav izpildīta pilnībā (piemēram, persona nav reģistrējusi transportlīdzekli stāvēšanai), gan tad, kad saistība nav izpildīta pienācīgi (neapmaksāts pakalpojuma izmantošanas termiņš). Tomēr no Lēmuma izriet, ka tiesiskais pienākums izbeigt negodīgu komercpraksi, piemērojot līgumsodu, kas pārsniedz 10% apmēru no parādsaistības, ir attiecināts uz gadījumiem nepienācīgas līguma izpildes gadījumā. Tāpat apgabaltiesa piekrīt pieteicējai, ka tas, ka patērētājiem ir dota iespēja, reģistrējot vai novietojot laika rādītāju transportlīdzeklī, izmantot autostāvvietu bez maksas, nepadara šo pakalpojumu bezmaksas. Proti, patērētājam ir jāizpilda zināmi nosacījumi, lai uz noteiktu laiku patērētājs tiktu atbrīvots no maksas par autostāvvietas izmantošanu. Neizpildot šos nosacījumus, autostāvvietas pakalpojums ir apmaksājams parastā kārtībā. Tādēļ Administratīvā apgabaltiesa pirmās instances tiesas lēmuma 7.2.punktā norādītajai motivācijai nepievienojas.

Neskatoties uz minēto, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka tas nav novedis pie prettiesiska pirmās instances tiesas lēmuma kopumā.

Pieteicēja blakus sūdzībā norādījusi, ka gadījumos, kad ir konstatēta nepienācīga līguma izpilde (piemēram, automašīna novietota stāvēšanai, bet bezmaksas laiks tās stāvēšanai ir beidzies) jau kādu laiku nepiemēro līgumsodu

lielāku par 10%, kā to nosaka Civillikuma 1716.panta trešā daļa. Pieteicēja jau 2016.gadā ir iesniegusi rakstveida apņemšanos Centram, ka nepārkāps minēto līgumsoda apmēru. Tomēr pamatots ir Centra arguments, ka Lēmums ir pieņemts par apstākļu kopumu, tostarp līgumsodu aprēķinu gadījumos, kad konstatēti pilnīgi līguma nepildīšanas gadījumi. Turklāt Lēmumā ir norādīts uz tādu patērētāja sūdzību, kurā Noteikumos paredzētais līgumsods ir piemērots tikai daļējas līguma nepildīšanas gadījumā, proti, kad patērētājs bija pārsniedzis atļauto stāvēšanas laiku par 30 minūtēm. Šī situācija bijusi 2017.gadā (*sk. Lēmuma 5.lappusi un 10.punktu*).

Tādējādi Centra noteiktais pienākums izbeigt tādu negodīgu komercpraksi, ar kuru patērētājiem tiek piedāvāti vai piemēroti Lēmumā konstatētie normatīvajiem aktiem neatbilstoši un netaisnīgi līguma noteikumi par līgumsodu, kura apmērs nepienācīgas līguma pildīšanas situācijās pārsniedz 10%, ir pirmšķietami tiesisks.

[13.2] Civillikuma 1716.panta otrajā daļā ir noteikts, ka līgumsods par saistību neizpildi vispār ir konkrēti noteikta naudas summa vai cita mantiska vērtība, kuru nedrīkst noteikt vairākkārtīgu (atkārtotu) vai pieaugošu maksājumu vai devumu veidā.

Centrs ir pamatoti norādījis, ka minētās tiesību normas piemērošanu ierobežo Civillikuma 1717.pants, kas noteic, ka līgumsoda apmēru noteic līdzēji, un tas nav aprobežots ar zaudējumu lielumu, kādi paredzami no līguma neizpildīšanas, taču tam jābūt samērīgam un atbilstošam godīgai darījumu praksei. Arī PTAL 6.panta trešās daļas 4.punkts paredz ierobežojumu bezgalīgai līgumsoda aprēķināšanai. Šī tiesību norma noteic, ka līguma noteikums, kuru līgumslēdzējas puses savstarpēji nav apspriedušas, ir netaisnīgs, ja tas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam. Par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi salīdzinājumā ar līgumsaistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus.

Administratīvā apgabaltiesa nekonstatē, ka lietā būtu tādi pierādījumi, kas apliecinātu, ka pieteicējas piemērotais līgumsods pilnīgas līguma nepildīšanas gadījumā būtu proporcionāls ar pieteicējai radītajiem zaudējumiem par konkrētas saistības neizpildi. Apgabaltiesa pieņem, ka situācijas, kādās netiek izpildīti Noteikumi, var būt dažādas. Piemēram, patērētājs, kurš nav reģistrējies transportlīdzekli stāvēšanai vai nav novietojis laika rādītāju uz automašīnas priekšējā paneļa, var būt īslaicīgi aizņēmis autostāvvietu, piemēram, 15 minūtes. Tādējādi pieteicējai nodarītais zaudējums tieši par autostāvvietas vietas aizņemšanu šādā gadījumā būs ievērojami mazāks, nekā zaudējums, kas radies līdzīgā situācijā, ja transportlīdzeklis novietots uz 2 stundām. Tādējādi apgabaltiesa atzīst, ka līgumsoda ietekme uz patērētājiem katrā individuālā gadījumā, ņemot vērā, ka līgumsods Noteikumos ir fiksēts vienāds, būs dažāda.

Tomēr jāņem vērā autostāvvietu darbības specifika, kad simtprocentīgi visos gadījumos konkrētu laika periodu automašīnas stāvēšanai nav iespējams noteikt, kas izskaidrojams ar periodisku, nevis pastāvīgu kontrolieru atrašanos stāvvietās.

Tā kā konkrētu laika periodu, cik konkrēta automašīna, neregistrējoties, ir stāvējusi, nav iespējams noteikt, bet ir nepieciešams arī ņemt vērā pieteicējas tiesības saņemt samaksu par nodrošināto pakalpojumu, izmaksas, kā arī saprātīgu peļņu par to, apgabaltiesa atzīst, ka Centrs ir piedāvājis pieteicējai saprātīgu metodi, kā aprēķināt līgumsodu šādās situācijās un ko Centrs atzītu par proporcionālu līgumsodu. Proti, Lēmuma 8.punktā ir norādīts, ka, ņemot vērā pieteicējas argumentus par to, ka līgumsods nodrošina aizsardzību pret autostāvvietu neatļautu izmantošanu, Centrs līgumsoda apmēra noteikšanai ierosināja piemērot laika kritēriju no 6 līdz 8 stundām, kas atbilst uzņēmumu parastajam darba laikam (laika periodam, kurā autostāvvietas pretēji to mērķim varētu izmantot apkārtējo uzņēmumu / biroju darbinieki). Tā rezultātā pilnīgas nepildīšanas situācijā piemērojamais līgumsods autostāvvietā, kuras maksa ir 2 *euro* stundā, varētu tikt noteikts apmērā no 12 līdz 16 *euro*. Līdz ar to, izmantojot šo metodi, pieteicēja nodrošinātu gan plānotos ieņēmumus par attiecīgās autostāvvietas pakalpojuma izmantošanu, tādējādi sedzot konkrētas pakalpojuma izmaksas, gan gūstot attiecīgu peļņas daļu. Centrs norādījis, ka pieteicēja nav iesniegusi pierādījumus, kas apliecinātu, ka šāds līgumsods nebūtu tikpat preventīvs, cik līgumsods 35 *euro* apmērā. Tā kā Lēmumā ir norādīts konkrēts līgumsoda apmērs jeb precīzāka līgumsoda apmēra noteikšanas metode, kas šajā lēmuma punktā aprakstītajos apstākļos varētu būt proporcionāls, nepamatots ir pieteicējas uzskats, ka Centrs nav norādījis, kāds līgumsods būtu tiesisks. Attiecīgi nepamatots ir pieteicējas blakus sūdzībā norādītais arguments, ka vienīgais Centra uzskats par proporcionāla līgumsoda apmēru ir 5 *euro*, kas „izskanējis” 2019.gada 6.marta tikšanās laikā ar Centra pārstāvjiem.

Pamatojoties uz minēto, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka Centra noteiktais pienākums izbeigt tādu negodīgu komercpraksi, ar kuru patērētājiem tiek piedāvāti vai piemēroti Lēmumā konstatētie normatīvajiem aktiem neatbilstoši un netaisnīgi līguma noteikumi par līgumsodu, kura apmērs ir neproporcionāli liels pilnīgas līguma nepildīšanas situācijās, ir pirmšķietami tiesisks.

[13.3] Attiecībā par atkārtota līgumsoda piemērošanu Administratīvā apgabaltiesa vērš pieteicējas uzmanību, ka Centrs ir pārbaudījis ne tikai to, kā pieteicēja piemēro līgumsodu, bet arī to, kādi ir bijuši līgumsodu piemērošanas noteikumi. Centrs pārbaudi veicis par periodu no 2017.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 28.novembrim un konstatējis, ka šajā periodā ir bijuši tādi noteikumi, kas paredz pārkāpuma novēršanu 24 stundu laikā (*sk. Lēmuma 5.punktu*), kā arī ir bijis pieteicējas paskaidrojums par to, kādā veidā šis punkts tiek piemērots. Proti, Lēmuma 9.lappusē ir atreferēts pieteicējas paskaidrojums Centram, kurā norādīts, ka līgumsoda atkārtota piemērošana tika pieļauta, lai izvēlētos samērīgāko risinājumu starp pieteicējas, autostāvvietu lietotāju un attiecīgā līguma pārkāpēja tiesībām. Gadījumā, ja pieteicēja izvēlētos līgumsoda vietā piedzīt zaudējumus, to

apmērs pārsniegtu līgumsoda apmēru. Proti, šādos gadījumos piemērotā līgumsoda apmērs ir mazāks nekā 24 stundu autostāvvietas lietošanas maksa.

Administratīvā apgabaltiesa vērs pieteicējas uzmanību, ka Civillikuma 1718.pantā ir noteikts, ja kādam jācieš līgumsods, tad kreditors var prasīt vai nu tā samaksu, vai līguma izpildīšanu; bet izvēlēties samaksu, viņš vairs nevar pēc tam prasīt līguma izpildīšanu, un otrādi. Civillikuma 1720.pantā noteikts, ka kreditors var prasīt kā līgumsodu, tā arī līguma izpildīšanu: 1) ja tieši tā bijis norunāts; 2) ja līgumsods bijis norunāts ne tik daudz par neizpildīšanu vispār, kā par neizpildīšanu īstā laikā.

Ne no lietai pievienotajiem materiāliem (autostāvvietu lietošanas noteikumiem), ne pieteicējas paskaidrojumiem neizriet, ka pieteicēja Noteikumos būtu pielīgusi sev tiesības prasīt gan līgumsodu, gan līguma izpildīšanu. Pieteicēja Noteikumos ir paredzējusi līgumsodu par Noteikumu pārkāpšanu, tostarp gadījumā, ja pārkāpums netiktu novērsts 24 stundu laikā. Tādējādi apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas norādītais piemērs šajā gadījumā nav korekts. Tā kā Civillikuma 1716.panta otrā daļa nepieļauj līgumsodu noteikt atkārtotu vai pieaugošu maksājumu veidā, Centra noteiktais tiesiskais pienākums Lēmumā izbeigt tādu negodīgu komercpraksi, ar kuru patērētājiem tiek piedāvāti vai piemēroti Lēmumā konstatētie normatīvajiem aktiem neatbilstoši un netaisnīgi līguma noteikumi par līgumsodu, kura piemērošana pilnīgas nepildīšanas situācijās tiek veikta atkārtoti vai pieaugošu maksājumu veidā, ir pirmšķietami tiesisks.

[13.4] Administratīvā apgabaltiesa piekrīt pirmās instances tiesai un Lēmumā norādītajam, ka pieteicēja nenodrošina patērētāju interesēm atbilstošu patērētāju sūdzību izskatīšanu.

Centrs gan Lēmumā, gan Izpildrīkojumā norādījis piemērus, kuros pieteicēja tipveidā atbild uz patērētāju sūdzībām par piemēroto līgumsodu. Administratīvā apgabaltiesa pieļauj, ka daudzi gadījumi varētu būt atbildami vienveidīgi, piemēram, situācijās, kad patērētājs neiesniedz nekādus pierādījumus, kas pamatotu patērētāja tiesisku rīcību. Tomēr tad, ja patērētājs šādus pierādījumus ir iesniedzis (piemēram, Centra norādītajā gadījumā ar patērētāja iesniegtiem veikala čekiem vai transportlīdzekļa videoreģistratora ierakstu), patērētāja interesēm būtu atbilstoši norādīt, kādēļ pieteicēja šādus pierādījumus neatzīst. Pamatojumu, kāpēc atsevišķos gadījumos nav atzīti patērētāju iesniegtie pierādījumi, pieteicēja citastarp ietvērusi pieteikumā (*sk. pieteikuma 32.-34., 101., 174., 177.-178. rindkopas*), tomēr tādām pamatojumam apgabaltiesas ieskatā bija jābūt ietvertam arī pieteicējas atbildē patērētājiem. Tas apgabaltiesas ieskatā vērtējams komersanta profesionālās rūpības ietvaros, jo, sniedzot skaidru un saprotamu atbildi patērētājam, komersants var sagaidīt, ka turpmāk patērētājs, izmantojot to pašu pakalpojumu, rūpīgāk ievēros savus pienākumus, kā arī tas apgabaltiesas ieskatā veicinās pieteicējas labu reputāciju. Kaut arī tie ir bijuši divi gadījumi, kurus Centrs īpaši akcentējis Lēmumā (2018.gada aprīļa iesniegums un 2018.gada 31.maija elektroniska e-pasta vēstule), tomēr pārbaudītajā periodā ir konstatēts, ka vismaz 47 gadījumos sniegtas tipveida atbildes uz sūdzībām.

Apgabaltiesa piekrīt pirmās instances tiesas lēmuma 7.4.punktā norādītajiem argumentiem, ka pieteicēja, prasot patērētājam, kurš vienmēr būs vājākā darījuma puse, iesniegt tādus pierādījumus, kas iegūti ar īpaši ticamām un pārbaudītām ierīcēm, padara patērētāja taisnības pierādīšanu par neiespējamu. Tā kā pieteicējas darbības specifika citastarp ir saistīta tieši ar to, lai pārbaudītu, vai patērētāji ir ievērojuši autostāvvietu lietošanas noteikumus, pieteicēja ir veikusi ieguldījumus attiecīgas tehnikas iegādē, piemēram, fotoierīces, citas ierīces, ar kurām var konstatēt, vai transportlīdzeklis ir reģistrēts stāvēšanai reģistrācijas ierīcē. Patērētājs, kurš vēlas vienkārši izmantot autostāvvietu, var nebūt nodrošinājies ar tikpat nopietnām ierīcēm, lai pierādītu savu apstāšanās un izbraukšanas laiku. Tādēļ uz patērētāju sagādātajiem pierādījumiem apgabaltiesas ieskatā būtu jāraugās ar zināmām atkāpēm no stingrām prasībām par pierādījumu vērtēšanu. Pretējā gadījumā neviens no patērētāja iesniegtajiem pierādījumiem netiktu ņemts vērā. Kā izriet no pieteikuma 93.rindkopā norādītajiem argumentiem, pieteicēja pilnībā atceļ līgumsodu apstākļos, kas vai nu nav atkarīgi no patērētāja (kontroliera cilvēciska kļūda, tehniska kļūda (līgumsoda piemērošanas laikā nav strādājis reģistrēšanās kiosks, biļešu automāts, *Mobilily* aplikācija), vai arī kuru pārbaude ir iespējama tikai ar pašas pieteicējas ierīcēm (bezmaksas laika reģistrācija notikusi uzreiz pēc līgumsoda piemērošanas, līgumsods piemērots uzreiz pēc autostāvvietas lietošanas laika beigām, pastāvīgajiem klientiem beidzies mēneša abonements, citi īpaši, nestandarta gadījumi). No minētā ir secināms, ka līgumsoda atcelšana ar kādiem patērētāja sagādātiem pierādījumiem praktiski nav iespējama. Pieteicēja nav norādījusi, kāds varētu būt, piemēram, nestandarta gadījums, kad patērētāja iesniegtie pierādījumi varētu būt pietiekami līgumsoda atcelšanai.

Līdzīgi pieteicēja pieteikuma 95.rindkopā ir norādījusi arī piemērus, kādos līgumsodu pieteicēja samazina: 1) līdz 5 *euro*, ja klients neapzināti ir kļūdījies, ievadot transportlīdzekļa reģistrācijas numuru reģistrācijas automātā; 2) līdz 5 *euro*, ja klients ir kļūdains samaksājis ar *Mobilily* par citu transportlīdzekli (šādā gadījumā ir nepieciešams konstatēt, ka apmaksātais transportlīdzeklis stāvvietā nav bijis); 3) līdz patērētā reālā laika maksai plus līgumsods 10% apmērā, ja klients ir veicis samaksu par autostāvvietas izmantošanu noteiktu laika periodu, bet turpināja izmantot autostāvvietu pēc šī perioda beigām, neveicot pakalpojuma samaksu.

Pieteikuma 95.rindkopā pieteicēja ir arī norādījusi, ka laikā no 2017.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 28.novembrim pieteicējas strīdu risināšanas komisija, izskatot sūdzības par piemēroto līgumsodu, 22,95% gadījumu nolēma atcelt līgumsodu par kopējo summu 75 568 *euro*, bet 18,3% gadījumu to samazināt. Ņemot vērā pieteicējas norādītos gadījumus, kādos līgumsods tiek atcelts, Administratīvajai apgabaltiesai nākas atzīt, ka pieteicēja sākotnēji nemaz rūpīgi neapsver nepieciešamību piemērot līgumsodu katrā konkrētā gadījumā, bet tas tiek piemērots. Piemēram, ja līgumsods tiek atcelts par gadījumu, kad nedarbojas reģistrēšanas ierīce vai *Mobilily* aplikācija, tas nozīmē, ka līgumsoda piemērošanas brīdī ierīces un aplikācijas darbība nemaz nav tikusi pārbaudīta, ko citastarp

apliecina Centra izpildrīkojumā norādītais piemērs, kad transportlīdzekļa reģistrācija tika pārbaudīta brīdī, kad reģistrācijas ierīce patērētājam vēl nebija pieejama, jo tirdzniecības centrs vēl nebija uzsācis darbību (centra darba laiks sākās pl.9.30, kad tikai varēja sākt sasniegt reģistrācijas ierīci, jo tā atradās veikala iekšpusē). Otru reizi šī paša transportlīdzekļa reģistrācija pārbaudīta 9.32, tātad tikai divas minūtes pēc ierīces pieejamības sākuma, kas apgabaltiesas ieskatā ir nesamērīgi īss laiks, kurā uzskatīt, ka patērētājs stāvvietas noteikumus nepilda (pilnīgā līguma nepildīšanas situācija). Šādā gadījumā jāņem vērā, ka pie reģistrācijas ierīces var būt izveidojusies rinda, it īpaši, ja tas ir pārtikas veikals, un divu minūšu laikā objektīvi var nebūt iespējas transportlīdzekli reģistrēt reģistrācijas ierīcē.

Arī tad, ja līgumsods, kas tiek piemērots uzreiz pēc autostāvvietas lietošanas laika beigām, tiek tomēr atcelts, neliecina, ka kontrolieris katrā individuālā gadījumā rūpīgi pārbauda konkrētā transportlīdzekļa novietošanas un atļauto beigu laiku. Tādējādi patērētājam tiek radītas papildus pūles, līgumsodu pārsūdzot. Savukārt pieteicējas norādītais gadījums, kādā līgumsodu samazina, ja ir kļūdaini samaksāts par citu transportlīdzekli ar *Mobilily* aplikāciju, apgabaltiesas ieskatā ir praktiski nepiemērojams (vismaz pieteicēja nav konkretizējusi šādu gadījumu) un ir vairāk teorētisks. Šajā situācijā patērētājam tiek uzlikts gandrīz neizpildāms pienākums – pierādīt, ka transportlīdzeklis, par kuru ir kļūdaini samaksāts, nemaz nav atradies stāvvietā, tātad jāpierāda negatīvs fakts, kas ar vidusmēra patērētāja iespējamajiem līdzekļiem apgabaltiesas ieskatā varētu būt ārkārtīgi reti. Savukārt no pieteicējas argumenta, ka tā samazina līgumsodu līdz reālā patērētā laika maksai tad, ja patērētājs ir pārkāpis atļauto stāvēšanas laiku + 10%, liecina par to, ka pieteicējas prakse šādās situācijās tomēr ir bijusi vispirms piemērot pilnu Noteikumos paredzēto līgumsodu un tikai pēc sūdzības saņemšanas to samazināt līdz Civillikuma 1716.panta trešajā daļā noteiktajai robežai (līgumsods par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var tikt noteikts pieaugošs, taču kopumā ne vairāk par 10 procentiem no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra), nevis uzreiz ievērot Civillikuma 1716.panta trešo daļu.

Pamatojoties uz minēto, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka Centra noteiktais tiesiskais pienākums izbeigt tādu komercpraksi, kad sabiedrība nenodrošina patērētāju tiesiskajām interesēm atbilstošu patērētāju sūdzību izskatīšanu, tai skaitā nepamatoti noraidot patērētāju iesniegtos pierādījumus, paskaidrojumus un argumentus, ir pirmšķietami pamatots.

[13.5] Administratīvā apgabaltiesa atzīst pirmās instances tiesas argumentus par pietiekošu laiku, lai patērētājs varētu iepazīties ar Noteikumiem un izpildīt tajos paredzētās darbības tiesiskai transportlīdzekļa novietošanai, par pilnīgi pareiziem. Apgabaltiesas ieskatā pat ar 5 minūtēm var būt nepietiekoši, lai patērētājs izkāptu no transportlīdzekļa, aizietu līdz Noteikumu dēlim, tos izlasītu, atgrieztos transportlīdzeklī, novietotu laika rādītāju uz transportlīdzekļa priekšējā paneļa vai ieiētu tirdzniecības centrā (vai citā iestādē) un reģistrētu transportlīdzekli tam paredzētajā ierīcē. Apgabaltiesa atzīst, ka ātra Noteikumu izpilde ir iespējama vien zinošam patērētājam – tādām, kurš ikdienā saskaras ar

transportlīdzekļa novietošanu pieteicējas un līdzīgās stāvvietās, jau iepriekš pārzina dažādos stāvvietu noteikumus un veidus, kā reģistrējams transportlīdzeklis stāvēšanai bez maksas. Savukārt personai, kurai nav šādas pieredzes, piemēram, patērētājiem no mazpilsētām vai veciem cilvēkiem, šāds laiks varētu būt nesamērīgi īss.

Pieteicēja ir norādījusi, ka tai nav tādu iekšējo vadlīniju, kas noteiktu tieši 5 minūšu vai kādu citu laika kritēriju iepriekš minēto darbību veikšanai. Tomēr apgabaltiesa atzīst, ka no lietas materiāliem izriet, ka pieteicējas prakse piemērot līgumsodu ir pat par īsāku laiku, tātad netiek ievērots pat minētais 5 minūšu laiks (piemēram, iepriekš minētajā piemērā, kas norādīts Centra Izpildrīkojumā). Turklāt apgabaltiesa pilnībā pievienojas pirmās instances tiesas argumentam, ka tad, ja Noteikumi ir izvietoti jau pie iebraukšanas stāvvietas teritorijā, patērētājam, kurš vēlas ar tiem iepazīties jau iebraukšanas brīdī, ir vai nu ievērojami jāaizkavē transportlīdzekļu plūsma, kas izveidojas aizmugurē, vai arī jānovieto transportlīdzeklis tam neparedzētā vietā. Noteikumu izlasīšana pēc dzīvē gūtiem novērojumiem neaizņem vien dažas sekundes, bet vismaz minūti, jo Noteikumos ir būtiska ne vien informācija par to, ka tā ir maksas autostāvvietā, maksas apmērs, apmaksas kārtība, iespēja izmantot bezmaksas laiku, bet arī būtiski ir noteikumi par līgumsodu un tā pārsūdzēšanas iespēju, kas parasti izvietoti Noteikumu beigās.

Pamatojoties uz minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka arī pēdējais Centra noteiktais tiesiskais pienākums izbeigt negodīgu komercpraksi, ar kuru pieteicēja piemēro līgumsodu, nenodrošinot pietiekošu laiku, lai patērētāji varētu iepazīties ar Noteikumiem un veikt tajos noteiktās darbības pakalpojumu izmantošanai, ir pirmšķietami tiesisks.

[14] Administratīvā apgabaltiesa nepiekrīt pieteicējas iebildumiem par to, ka Centrs savus secinājumus izdarījis, pārkāpjot savu kompetenci. Administratīvā apgabaltiesa vērs pieteicējas uzmanību, ka Centra kompetence ir noteikta citastarp PTAL 25.panta ceturtās daļas 6. un 6.¹punktā, tātad arī kontrolēt patērētāju tiesību ievērošanu līgumos, ja līgumā konstatēti netaisnīgi līguma noteikumi. Šādā gadījumā Centram ir pienākums pārbaudīt, vai kādi līguma noteikumi ir taisnīgi vai netaisnīgi, tostarp, kādi ir līgumsoda piemērošanas nosacījumi, un ir pienākums norādīt savus secinājumus. Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka civiltiesiskā kārtībā nemaz nav iespējams pārbaudīt līgumsoda samērīgumu kolektīvā pārkāpuma lietā. Turklāt individuālie strīdi par līgumsodu tiesā ir tieši atkarīgi no patērētāju ieinteresētības šādu jautājumu tiesā aktualizēt.

[15] Tā kā lietā nav iestājies ne subjektīvais, ne objektīvais pagaidu aizsardzības līdzekļa piemērošanas kritērijs, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka Lēmums daļā par tiesiskā pienākuma piemērošanu pieteicējai ir pirmšķietami tiesisks.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 323.panta pirmās daļas 1.punktu un 324.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nolēma

atstāt negrozītu Administratīvās rajona tiesas 2019.gada 3.aprīļa lēmumu, bet SIA „Cityparks Latvija” blakus sūdzību noraidīt.

Lēmums nav pārsūdzams un stājas spēkā no tā sastādīšanas brīža.

Tiesnese referente	<i>(personiskais paraksts)</i>	I.Meldere
Tiesneses	<i>(personiskais paraksts)</i>	S.Kanenberga
	<i>(personiskais paraksts)</i>	A.Šteinberga

NORAKSTS PAREIZS

kancelejas vadītājas vietniece

Rīgā 2019.gada 10.maijā

I. Lore

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU.